

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Bc. Kateřina Hnilicová

**Obnova řízení v civilním soudním řízení
Srovnání české a francouzské právní úpravy**

Diplomová práce

Olomouc 2012

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Obnova řízení v civilním soudním řízení (Srovnání české a francouzské právní úpravy)* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

Ve Zlíně dne 31. března 2012

Bc. Kateřina Hnilicová

Já, níže podepsaná Bc. Kateřina Hnilicová, autorka diplomové práce na téma

Obnova řízení v civilním soudním řízení

Srovnání české a francouzské právní úpravy,

která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění dalších předpisů, dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4, písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, správci, kterým je

Univerzita Palackého v Olomouci

Křižkovského 8

771 47 Olomouc

Česká republika

ke zpracování údajů v rozsahu jména a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále ke zpřístupnění jména a příjmení v katalogích a informačních systémech Univerzity Palackého v Olomouci, včetně neadresovaného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého v Olomouci. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni podání tohoto prohlášení vnitřní složka Univerzity Palackého v Olomouci, která se nazývá Informační centrum UP.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla podle autorského zákona.

Ve Zlíně dne 31. března 2012

Bc. Kateřina Hnilicová

Poděkování

Ráda bych poděkovala JUDr. Janě Křiváčkové za odborné vedení, cenné rady, podnětné připomínky a konzultace, které mi poskytovala během vypracování mé diplomové práce.

Obsah

Obsah.....	5
Seznam používaných zkratek	6
Úvod	7
1. Charakteristika žaloby na obnovu řízení pomocí jejího zařazení do systému opravných prostředků	10
1.1 Definice opravných prostředků	10
1.2 Systematika opravných prostředků.....	13
2. Přípustnost žaloby na obnovu řízení	16
2.1 Rozhodnutí, proti kterým je žaloba na obnovu řízení přípustná.....	16
2.2 Nepřípustnost žaloby na obnovu řízení	21
2.3 Lhůty pro podání žaloby na obnovu řízení	27
2.4 Subjekty oprávněné podat žalobu na obnovu řízení.....	28
3. Důvody pro podání žaloby na obnovu řízení	33
3.1 Podobnosti v důvodech pro podání žaloby na obnovu řízení	33
3.2 Specifické důvody pro podání dle OSŘ	37
3.3 Specifické důvody pro podání dle NCPC.....	39
3.3.1 Podvod.....	39
3.3.2 Skutečnosti, které jsou shledány či soudně prohlášeny za nepravdivé.....	40
3.3.3 Falešná přísaha, prohlášení, svědectví.....	41
4. Vyřízení žaloby na obnovu řízení	43
Závěr	47
Seznam použité literatury	51
Abstrakt	58
Seznam klíčových slov	59

Seznam používaných zkratk

al. – alinea

Bull. civ. – Bulletin civil

CC – Code civile

Ccas. – Cour de cassation

Civ. 1er – 1er chambre civile de Cour de cassation

Civ. 2e – 2ième chambre civile de Cour de cassation

Civ. 3e – 3ième chambre civile de Cour de cassation

COJ – Code de l'organisation judiciaire

CPC – Code de procédure civile

CŘS – historické znění: zákon č. 113/1895 ř.z., rakouský civilní řád soudní

Ctravail – Code de travail

čl. – článek

Evropská úmluva – aktuální znění: zákon č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších předpisů

n^o - numéro

NCPC – Nouveau Code de procédure civile

NS – Nejvyšší soud

OSŘ – aktuální znění: zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

OZ – aktuální znění: zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZOR – aktuální znění: zákon č. 94/1963 Sb., ZOR, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

V každém soudním řízení může dojít k určitým pochybením způsobeným buďto účastníky řízení nebo dokonce samotným soudem. Aby tato pochybení mohla být napravena, existuje celá řada opravných prostředků, jež se liší především v tom, jaká pochybení napravují, vůči jakému rozhodnutí mohou směřovat, ve lhůtách pro jejich podání, subjektech oprávněných k jejich podání, ve svých účincích a jiných skutečnostech. Žaloba na obnovu řízení je taktéž jedním z prostředků, který slouží k nápravě určitých vad, a to konkrétně skutkových, které se mohou objevit v průběhu soudního řízení, avšak ve vztahu k ostatním prostředkům je výrazně specifická. Navíc není žalobě na obnovu řízení zejména v současné době věnována dostatečná pozornost mezi odbornou veřejností, pročež se jí zabývá tato diplomová práce. Aby však diplomová práce nebyla pouze shrnutím a kompilací všech dostupných současných poznatků o žalobě na obnovu řízení, věnuje se komparaci české a francouzské právní úpravy žaloby na obnovu řízení obsažené v příslušných civilních procesních předpisech, které spojuje tentýž historický právní základ, a to římské právo. Práce si klade za cíl zjistit, jestli je současná úprava tohoto institutu vzhledem k odlišnému historickému a politickému vývoji obou států zcela odlišná, či zda mezi těmito úpravami do dnešních dnů existují určité podobnosti. Francouzská právní úprava je užita především z toho důvodu, že ze všech současných evropských právních systémů dodnes ponejvíce vychází z římského práva.

Diplomová práce je po formální stránce členěna do 4 základních kapitol, které jsou poté rozděleny na jednotlivé podkapitoly. Vzhledem k výše nastíněnému specifickému postavení žaloby na obnovu řízení mezi ostatními opravnými prostředky se diplomová práce v 1. kapitole nejdříve stručně zaměřuje na zařazení žaloby na obnovu řízení do různých systematik opravných prostředků a jejich definování v obou právních úpravách s cílem nalézt a vymezit podobnosti a odlišnosti mezi nimi. Stěžejní část diplomové práce se poté v následujících dvou kapitolách věnuje vymezení a porovnání podobností a odlišností objektivních a subjektivních podmínek přípustnosti žaloby na obnovu řízení, kterými jsou: rozhodnutí, proti kterým je žaloba přípustná; lhůty a okruh osob oprávněných k jejímu podání; důvody pro její podání, kterým přizpůsobuje své rozčlenění do jednotlivých kapitol a podkapitol. Rozhodnutím, proti kterým je žaloba přípustná, se věnuje 2. kapitola, která okruh těchto rozhodnutí vymezuje jak jejich pozitivním, tak negativním výčtem v obou úpravách s jejich následným srovnáním zpracovaným v samostatných podkapitolách. Tato kapitola se taktéž ve svých posledních podkapitolách zabývá vymezením a porovnáním lhůt

a subjektů oprávněných k podání žaloby na obnovu řízení. Mírně odlišná je svou strukturou 3. kapitola, jelikož upravuje nejen podobnosti v důvodech pro podání žaloby na obnovu řízení v obou právních úpravách, ale na rozdíl od předchozích kapitol se zabývá těmito důvody i specificky pro každou právní úpravu zvlášť, čímž reflektuje odlišnost obou právních úprav v této oblasti. Poslední kapitola diplomové práce se zaměřuje na vymezení a srovnání způsobů vyřízení žaloby na obnovu řízení a popsání ostatních základních procesních odlišností při jejím řešení soudy.

Srovnání všech výše zmíněných institutů žaloby na obnovu řízení je prováděno dle aktuálního znění právních předpisů, tedy na základě synchronní komparace, avšak vzhledem k historickým změnám civilních procesních předpisů upravujících žalobu na obnovu řízení je výjimečně využívána i diachronní komparace. Při řešení všech nastíněných otázek je prvotně užíváno metody analýzy, zejména pro podrobný rozbor relevantních právních předpisů, odborných komentářů a soudních rozhodnutí, která se k nim vztahují, přičemž nejdůležitější z nich jsou poté v diplomové práci za použití metody kompilace stručně a zjednodušeně prezentovány. Klíčovou metodou ke komparaci vymezených institutů žaloby obnovu řízení v obou právních úpravách je však metoda syntézy, na základě jejíhož použití je možné vystihnout podobnosti a odlišnosti vybraných institutů u obou právních úprav, a poté učinit konkrétní závěry k jednotlivým problematickým aspektům toho kterého institutu žaloby na obnovu řízení.

Diplomová práce vychází především z aktuálního znění občanského soudního řádu a Nouveau Code de procédure civile, a to konkrétně z ustanovení upravujících žalobu na obnovu řízení. Tato ustanovení jsou nejdříve podrobně analyzována a vykládána, následně jsou na základě syntézy vymezeny podobnosti a odlišnosti mezi nimi. Za účelem co nejpřesnějšího výkladu a srovnání těchto ustanovení je v práci ponejvíce využíváno odborných komentářů k těmto civilním předpisům, a to zejména od Ljubomíra Drápala, Davida Ištvánka a Serge Guincharda. K práci jsou taktéž využívány monografie vztahující se k vymezené problematice, například od Ilony Schelleové, Méliny Douchy-Oudot. Stěžejním podkladem pro zpracování daného tématu, a to zejména pro francouzskou právní úpravu, ovšem zůstávají jednotlivá soudní rozhodnutí.

Hlavním cílem této práce je zjistit, vymežit a porovnat podobnosti a odlišnosti české a francouzské právní úpravy pro výše zmíněné instituty žaloby na obnovu řízení, čímž se doposud podrobně nezaobírala žádná odborná publikace. Vzhledem k předpokládanému zjištění odlišností mezi právními úpravami ve vymezených oblastech žaloby na obnovu řízení,

je poté cílem zhodnotit tyto odlišnosti a doporučit či naopak vytknout takovou úpravu české nebo francouzské právní úpravě.

1. Charakteristika žaloby na obnovu řízení pomocí jejího zařazení do systému opravných prostředků

Zařadit žalobu na obnovu řízení do systematiky opravných prostředků je pro nás důležité, jelikož nám tento krok umožní poznat její vlastnosti, pochopit její fungování, použití, způsob vyřízení a vztah k ostatním opravným prostředkům. Následující řádky jsou proto věnovány vymezení a srovnání některých členění opravných prostředků a jejich definování, a to jak v českém tak ve francouzském právním systému.

1.1 Definice opravných prostředků

Právo na podání opravného prostředku vyplývá v českém civilním právu z práva domáhat se svých práv před nezávislým a nestranným soudem (*právo jednat před soudy*),¹ podle některých autorů pak přesněji z *práva na odvolání se proti rozhodnutí prvoinstančního soudu*.² Ve francouzském systému právo na podání opravného prostředku vyplývá zejména z práva jednat před soudem, jak ho stanoví čl. 6 Evropské úmluvy, zároveň však spočívá na principech stěžejních pro Francouzskou republiku, kterými jsou svoboda, rovnost, bratrství.³

Pokud bychom chtěli definovat opravné prostředky, je zapotřebí si uvědomit, že se soudy při své rozhodovací činnosti mohou dopustit řady pochybení, byť v řízení postupovaly v souladu s cíli a zásadami civilního soudního řízení. Důvody, pro které došlo k pochybení, mohou být na straně účastníků (např. neznalost určité skutečnosti, která mohla být účastníku řízení ku prospěchu při rozhodování sporu, kterou v důsledku její neznalosti nemohl bez své viny použít), či přímo soudů (např. nesprávné právní posouzení, nesprávné či neúplné zjištění skutečností). Právní řády čelí takovému případnému nebezpečí nesprávného rozhodnutí tím, že umožňují přezkoumání soudních rozhodnutí právě prostřednictvím podání opravných prostředků, jejichž podání může vést ke změně či zrušení takových nesprávných rozhodnutí.

¹ Aktuální znění: čl. 36, odst. 1 usnesení předsednictva ČNR (ústavní zákon) č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů; čl. 6 Evropské úmluvy.

² SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Civilní proces*. 1. vyd. Eurolex Bohemia, 2006. s. 594.

Toto právo naznačuje zásadu dvojinstančnosti soudního řízení, která ovšem není obecnou zásadou pro civilní proces a už vůbec ne ústavní zásadou. Usnesení NS ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 3820/2009. Tímto však není dotčeno právo na spravedlivý proces dle čl. 6 Evropské úmluvy. Usnesení NS ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 3820/2009.

³ Svobodou rozumíme možnost podat opravný prostředek; rovnost spatřujeme v tom, že každá strana sporu má stejné možnosti pro podání opravného prostředku (např. totožnost důvodů, stejné lhůty pro podání). Bratrství znamená, že pokud dojde k protiprávnímu podání opravného prostředku, bude toto jednání sankcionováno.

Vše je činěno s cílem, aby bylo vydáno rozhodnutí věcně správné a spravedlivé.⁴ Opravné prostředky jsou tu tedy od toho, aby umožnily jednotlivcům domáhat se u soudů přezkumu rozhodnutí, které jsou dle nich z určitého hlediska nesprávné.⁵ Podobné pojetí je patrné i z etymologického výkladu francouzského označení pro žalobu na obnovu řízení, *recours en révision*, dle kterého *recours* vychází z latinského slova *recursus* a znamená „běžet nazpět, návrat zpět,“ což můžeme vyložit jako určitou možnost pro osobu ke zpochybnění soudního úkonu s cílem jeho nápravy.⁶

Samotní odborníci přesněji vymezují opravné prostředky jako: „*Procesní úkony, kterými se účastník může domáhat přezkoumání soudního rozhodnutí.*“⁷ Pro srovnání můžeme uvést obdobnou definici, dle které je opravný prostředek: „*Institutem umožňujícím přezkoumání rozhodnutí za podmínek uvedených v zákoně, a podmiňujícím zahájení opravného řízení.*“⁸ Obě uvedené definice vycházejí z poslání opravných prostředků. Ačkoliv francouzský právní systém vychází na vnitrostátní úrovni z jiných principů než náš, můžeme se u některých autorů setkat s obdobným pochopením opravných prostředků. Například Marcel Laborde-Lacoste popisuje opravné prostředky jako: „*Prostředky, jejichž prostřednictvím se mohou strany sporu domáhat přezkoumání sporu, a to z toho důvodu, že předchozí rozhodnutí, jehož bylo ve sporu dosaženo, je nespravedlivé nebo chybné.*“⁹ či M. Morela, který zase definuje opravné prostředky jako: „*Prostředky, jejichž prostřednictvím buďto strany sporu nebo taktéž třetí osoby napadají rozhodnutí soudu 1. či 2. stupně, které jim způsobilo nějakou újmu, a to s cílem, aby bylo ve věci znovu rozhodnuto, tentokrát více v jejich prospěch.*“¹⁰ Někteří z francouzských autorů se však pokouší o definici opravných prostředků spíše skrze jejich funkci. Mezi těmito autory můžeme zmínit např. G. Coucheze a A. Colina, kteří popisují opravné prostředky jako: „*Prostředky, jejichž použití umožňuje eventuální zrušení či úplnou nebo částečnou změnu soudního rozhodnutí,*“ jinak řečeno, „*jde*

⁴ Jak rozhodovací činnost, tak přezkum rozhodnutí na základě použití opravného prostředku provádějí soudy, přecež můžeme říct, že jde taktéž o určitý vnitřní kontrolní mechanismus soudnictví. ŠTAJGR, František. *Občanské právo procesní*. 1. vyd. Praha: Orbis Praha, 1964. s. 237.

⁵ Více: STRNADOVÁ, Eliška. *Současná právní úprava odvolání jako řádného opravného prostředku v civilním řízení soudním*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, PrF. s. 5-10. Dostupné na <http://is.muni.cz/th/77082/pravf_m/>.

⁶ V tomto duchu definuje opravné prostředky asi nejvíce francouzských odborníků. SALHI, Karim. *Contribution à une théorie générale des voies de recours en Droit judiciaire privé*. Caen, 2004. Dizertační práce. Université de Caen. s. 45.

⁷ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2011. s. 420.

⁸ SCHELLEOVÁ a kol: *Civilní proces...*, s. 594.

⁹ SALHI, Karim. *Contribution à une théorie générale...*, s. 23.

¹⁰ Tamtéž.

*o prostředky, které umožňují změnu, zpětvzetí či zrušení soudního rozhodnutí,*¹¹ což u nás koresponduje spíše s rozdílnými typy opravných řízení.

Ačkoli obě právní úpravy poměrně jednotně definují opravné prostředky, a to především prostřednictvím jejich poslání, je nutné podotknout, že posláním žaloby na obnovu řízení však není přímo přezkum napadeného rozhodnutí, nýbrž znovuprojednáním umožnit nápravu rozhodnutí nebo jiné právní věci, v níž nebyl skutkový stav v původním řízení zjištěn správně nebo úplně. Opravný prostředek je kromě svého poslání v obou úpravách charakterizován zejména suspenzivním a devolutivním účinkem. Suspenzivní účinek znamená, že použitím opravného prostředku dojde k odkladu právní moci, vykonatelnosti či jiných právních účinků jím napadeného rozhodnutí. Devolutivní účinek spočívá v tom, že o opravném prostředku zpravidla rozhoduje soud nadřízený soudu, jenž vydal opravným prostředkem napadené rozhodnutí, tzv. evolutivní účinek, což má přispět ke kvalitnějšímu přezkoumání rozhodnutí na vyšší odborné úrovni. Žaloba na obnovu řízení však nemá jak v české tak francouzské právní úpravě devolutivní účinek, jelikož o ní dle § 235a, odst. 1 OSŘ rozhoduje soud, který danou věc rozhodoval v 1. stupni, ve Francii ten soud, který vynesl jí napadené rozhodnutí. Žaloba sama o sobě nemá v našem právu ani suspenzivní účinek, avšak za podmínek § 235c OSŘ ji může být soudem přiznán. Suspenzivní účinek ovšem nastává dle § 235g OSŘ povolením obnovy řízení. Dle judikatury francouzských soudů je však suspenzivní účinek u žaloby na obnovu řízení zcela vyloučen (čl. 579 NCPC). Tyto skutečnosti mohou vzbuzovat pochybnosti o zařazení žaloby na obnovu řízení mezi opravné prostředky. V českém právu navíc ve vztahu k právům a povinnostem, kterými disponuje soud rozhodující o opravném prostředku, rozlišujeme opravné prostředky z hlediska opravných systémů na apelační, kasační a revizní, avšak u žaloby na obnovu řízení se neuplatní žádný z těchto opravných systémů, poněvadž řízení o ní probíhá zcela specificky. Všechny tyto skutečnosti podporují tvrzení, že žaloba na obnovu řízení vlastně ani nemusí být opravný prostředkem. Samotní zákonodárci ji však mezi opravné prostředky výslovně řadí – český zákonodárce do části čtvrté OSŘ nazvané opravné prostředky a francouzský zákonodárce prostřednictvím čl. 527 NCPC, kde výslovně vyjmenovává všechny opravné prostředky, čímž francouzský zákonodárce předešel všem případným pochybnostem ohledně povahy žaloby jakožto opravného prostředku.

¹¹Tamtéž.

1.2 Systematika opravných prostředků

České civilní procesní právo člení opravné prostředky především dle toho, zda jimi můžeme napadnout rozhodnutí ještě nepravomocné, nebo již pravomocné. V prvním případě jde o řádné opravné prostředky, kterými jsou odvolání, odpor, ve druhém případě poté hovoříme o mimořádných opravných prostředcích, kterými jsou žaloba na obnovu řízení, žaloba pro zmatečnost a dovolání. Jelikož směřují mimořádné opravné prostředky vůči pravomocným rozhodnutím, dochází jejich použitím k narušení právní jistoty, která byla nastolena nabytím právním moci. Z tohoto důvodu můžeme tyto opravné prostředky použít jen v zákonem stanovených případech a za splnění zákonem stanovených podmínek. Další odlišnost mezi těmito opravnými prostředky spočívá v tom, že použitím řádného opravného prostředku dojde k odkladu vykonatelnosti předmětného rozhodnutí, avšak použití mimořádného opravného prostředku nevyvolá žádný takový účinek.¹² Naprosto shodně a se stejnými účinky člení opravné prostředky i francouzský právní řád. Odlišně od nás však většina odborníků uvádí, že základem takového členění je spíše skutečnost, že mimořádné opravné prostředky nemohou být použity v jiných případech než těch, které stanoví zákon (čl. 580 NCPC). Argumentem *a contrario* pak odborníci dospěli k tomu, že řádné opravné prostředky budou použitelné v každé situaci a nebude zapotřebí, aby konkrétní zákonné ustanovení předvíдалo jejich použití.¹³ Toto členění je ovšem ve francouzském systému odůvodňováno i tím, že je nemožné použít mimořádné opravné prostředky, dokud běží lhůta pro podání jakéhokoli řádného opravného prostředku.¹⁴

České právo zná ještě jeden způsob členění opravných prostředků, kterým je členění dle různých opravných systémů. Máme 3 druhy opravných systémů – apelační, kasační, revizní, které vycházejí z rozdílných práv a povinností, kterými disponuje opravný soud, což je soud, který bude projednávat věc, o níž rozhodl soud nižšího stupně, a jehož rozhodnutí bylo poté napadeno opravným prostředkem.¹⁵ Žalobu na obnovu řízení není možné zařadit ani do jednoho z těchto systémů, avšak do její úpravy se promítá členění apelačního systému na *neúplný*, kde soud není oprávněn přihlížet k novým skutečnostem a důkazům (platí pro odvolání)¹⁶ a *úplný*, kde soud toto oprávnění má (zachován pro řízení dle § 120, odst. 2 OSŘ).

¹² Výjimky: § 235g OSŘ, § 243 OSŘ.

¹³ DOUCHY-OU DOT, Méline. *Procédure civile*. 4. vyd.: Gualino éditeur, Lextenso éditions, 2010. s. 317–318.

¹⁴ Jiné odůvodnění: GUINCHARD, Serge, CHAINAIS, Cécile, FERAND, Frédérique: *Procédure civile (Droit interne et droit de l'Union européenne)*, 30ième éd. Paris: Dalloz éditions, 2010. s. 801–802.

¹⁵ SCHELLEOVÁ a kol: *Civilní proces...*, s. 595. Popis a charakteristika jednotlivých systémů: WINTEROVÁ a kol: *Civilní právo procesní...*, s. 421–423.

¹⁶ Výjimky § 205a, odst. 2, § 211a OSŘ.

Této naší systematicce členění odpovídá francouzský způsob **statického členění** opravných prostředků, a to konkrétně členění na opravné prostředky změny, *réformation*, a zrušení, *annulation*, přičemž toto členění je založeno na pravomoci soudce, který rozhoduje o opravném prostředku. Pokud má soudce pravomoc zrušit soudní rozhodnutí, které je opravným prostředkem napadené, bez toho aniž by mohl rozhodnout o nahrazení tohoto rozhodnutí jiným, potom jde o opravné prostředky zrušující, kde typicky patří dovolání a dvě *recours en annulation* dle čl. 1484, 1504 NCPC, které jsou opravnými prostředky proti rozhodčím doložkám ve vnitrostátní a mezinárodní arbitráži. Naopak u opravných prostředků změny soudce nejen zruší předchozí rozhodnutí napadené opravným prostředkem, ale zároveň takové rozhodnutí nahradí novým (přičemž je jedno, který soud vynesl opravným prostředkem napadené rozhodnutí). Do této skupiny se řadí odvolání, odpor, žaloba na obnovu řízení a odpor podaný třetí osobou.

Statické členění však uvádí ještě další dva poddruhy dělení opravných prostředků. Jedním z nich je členění na opravné prostředky změny, *réformation* a zpětvzetí, *rétractation*, kdy stěžejním kritériem pro rozčlenění do těchto kategorií je soud, který bude rozhodovat o opravném prostředku. O opravných prostředcích změny, kterými jsou odvolání a odpor podaný třetí osobou (za podmínek čl. 588, al. 1 NCPC), rozhoduje soud nadřízený soudu, který vydal jimi napadené rozhodnutí. Jejich použitím dochází ke znovuotevření řízení a znovuprojednání podstaty sporu. Řízení je ukončeno vydáním nového rozhodnutí, které nahradí rozhodnutí původní. Naopak identifikačním znakem opravných prostředků zpětvzetí je skutečnost, že jsou použity a řešeny tím soudem, který vydal jimi napadené rozhodnutí, a to s cílem, aby bylo původní rozhodnutí zrušeno a bylo znovu rozhodováno o skutečnostech a právu. Sem se řadí odpor, odpor podaný třetí osobou a žaloba na obnovu řízení.¹⁷ Česká žaloba na obnovu řízení je taktéž opravným prostředkem typu *rétractation*.

Velice častým členěním je dělení opravných prostředků na pojmenované a nepojmenované. Pojmenovanými opravnými prostředky jsou odvolání, odpor, odpor podaný třetí osobou, žaloba na obnovu řízení a dovolání, jak uvádí zákonodárce v čl. 527 NCPC.¹⁸ K opravným prostředkům zde vymezeným musíme však přiřadit ještě dvě výše zmíněné *recours en annulation*. Naše žaloba na obnovu řízení je taktéž pojmenovaným opravným prostředkem, jelikož ji zákonodárce vymezuje v části čtvrté OSŘ pojednávající o opravných

¹⁷ SALHI: *Contribution à une théorie générale...*, s. 503-511.

¹⁸ Do roku 1975 existovala občanská žádost, *requête civile*, kterou nahradila žaloba na obnovu řízení. Více: CADIET, Loïc, JEULAND Emmanuel. *Droit judiciaire privé*, 6e. Paris: LexisNexis (Litec), 2009. s. 577.

prostředcích.¹⁹ Do kategorie nepojmenovaných opravných prostředků řadí francouzští odborníci ty prostředky, které za opravné prostředky nejsou výslovně označeny, nicméně mezi ně zapadají vlastnostmi a účelem, např. *contredit de compétence* (opravný prostředek proti vyřízení sporu o kompetenci, čl. 80 NCPC), *opposition ordonnances d'injoction de payer* (odpor proti platebnímu rozkazu, čl. 1412 NCPC), a další.²⁰

Jiní autoři člení opravné prostředky na obecné a zvláštní, přičemž toto členění je založeno na pochybení, vůči kterým mohou být opravné prostředky použity. Obecné opravné prostředky mohou napravit jakoukoli chybu, která činí vynesené soudní rozhodnutí vadným, kdežto zvláštní opravné prostředky se užijí jen k nápravě takových chyb a vad, které jsou vymezeny zákonodárcem. Mezi obecné opravné prostředky řadíme odvolání, odpor a odpor podaný třetí osobou. Mezi zvláštní opravné prostředky dovolání, žalobu na obnovu řízení a obě *recours en annulation*.²¹ Specifické je, že pokud bychom použili zvláštní opravné prostředky mimo případy, pro které je jejich použití zákonem předvídáno, musely by být rozhodujícím soudem odmítnuty. I česká úprava žaloby na obnovu řízení odůvodňuje její zařazení mezi zvláštní opravné prostředky.

¹⁹ Určitý náznak členění českých civilních opravných prostředků na pojmenované můžeme vidět v: ŠTAJGR: *Občanské právo procesní...*, s. 239.

²⁰ Více: SALHI: *Contribution à une théorie générale...*, s. 320-486.

²¹ SALHI: *Contribution à une théorie générale...*, s. 533-567.

2. Přípustnost žaloby na obnovu řízení

Žaloba na obnovu řízení je mimořádný opravný prostředek, který směřuje vůči pravomocným rozhodnutím, čímž zasahuje do právní jistoty, pročež zákonodárce umožňuje její použití jen v zákonem stanovených případech, které vymezí sérií objektivních a subjektivních podmínek přípustnosti žaloby. Co se týká objektivních podmínek, vymezil zákonodárce pozitivně i negativně okruh rozhodnutí, proti kterým je možné podat žalobu na obnovu řízení (kap. 2.1, 2.2); dále pak taxativně stanovil důvody, pro které je ji možné podat (kap. 3), a lhůtu pro její podání (kap. 2.3). Subjektivní podmínky zákonodárce vztahuje k okruhu subjektů oprávněných podat žalobu na obnovu řízení (kap. 2.4).

Podobnou koncepci omezení přípustnosti žaloby na obnovu řízení upravuje i francouzský právní řád, v němž však zákonodárce přímo neurčuje rozhodnutí, proti kterým je žaloba na obnovu řízení přípustná či nepřípustná. Její přípustnost vymezí jen obecnými požadavky na rozhodnutí, proti kterým může žaloba směřovat. Samotné určení konkrétních rozhodnutí je tak ponecháno soudním rozhodnutím.

2.1 Rozhodnutí, proti kterým je žaloba na obnovu řízení přípustná

Je třeba si uvědomit, že žaloba na obnovu řízení je institutem civilního procesu, z čehož můžeme vyvodit první omezení ve vztahu k rozhodnutím, vůči nimž může směřovat. Těmito rozhodnutími mohou být v souladu s § 7 OSŘ jen rozhodnutí z občanskoprávních, pracovních, obchodních a rodinných vztahů. NCPC shodně omezuje použití žaloby jen na tyto druhy právních vztahů, přičemž výslovně neuvádí řízení ve věcech rodinných, jelikož je považuje za součást občanskoprávních řízení, ale navíc umožňuje její užití ve věcech pozemkového řízení. Její užití je však v obou právních systémech možné jen za podmínek, které ve vztahu k těmto rozdílným druhům právních vztahů stanoví zvláštní právní předpisy.

Další upřesnění rozhodnutí, vůči kterým je žaloba na obnovu řízení přípustná, vychází z § 228 OSŘ, pro francouzskou úpravu z čl. 593 NCPC, které shodně stanoví, že může být užitá jen vůči pravomocným rozhodnutím, přičemž OSŘ navíc výslovně požaduje, aby šlo o pravomocná rozhodnutí ve věci samé.²² Pravomocným rozhodnutím obě právní úpravy rozumí rozhodnutí, které již nelze napadnout žádným řádným opravným prostředkem, jelikož již uplynula lhůta pro jeho podání, nebo podání řádného opravného prostředku nebylo vůči takovému rozhodnutí vůbec možné, popř. mohlo dojít ke zpětvzetí takto podaného řádného

²² Pojem rozhodnutí ve věci samé upřesňuje judikatura. Dle usnesení NS ze dne 28. 8. 1997, sp. zn. 2 Cdon 484/97 je ve sporném řízení za věc samu pokládán nárok, uplatněný žalobou, o kterém má být věcně rozhodnuto.

opravného prostředku.²³ To, že i ve francouzském systému může žaloba na obnovu řízení směřovat vůči pravomocným rozhodnutím ve věci samé, vyvodíme z čl. 481, al. 2 NCPC, dle kterého má soudce pravomoc vzít zpět (napravit) své původní rozhodnutí ve věci samé v případě, že je podán odpor, odpor třetí osoby či žaloba na obnovu řízení. Ze zmíněného ustanovení navíc odvodíme, že o všech těchto opravných prostředcích bude rozhodovat ten soudce, který jimi napadené rozhodnutí vydal. Avšak NCPC nikde výslovně nestanoví, že žaloba může směřovat jen vůči rozhodnutím ve věci samé, jelikož jejich vymezení je pro francouzské právo nadmíru složité.²⁴ Tento závěr můžeme ovšem dovodit z rozdílných členění rozhodnutí, kdy jedním ze způsobů jejich členění je dělení na rozhodnutí ve věci samé, rozhodnutí *avant-dire le droit*, *ordonnances de référé* a *ordonnances sur requête*. Ve vztahu k rozhodnutím ve věci samé jsme již potvrdili přípustnost žaloby na obnovu řízení. U rozhodnutí *avant-dire le droit*,²⁵ *ordonnances de référé*²⁶ a *ordonnances sur requête*²⁷ zákonodárce o přípustnosti nehovoří. Použitím argumentu *a contrario* tedy dospějeme k závěru, že žaloba na obnovu řízení u těchto druhů rozhodnutí není přípustná, a může směřovat jen vůči pravomocným rozhodnutím ve věci samé. Náš závěr o nepřípustnosti žaloby na obnovu řízení ve vztahu k těmto třem typům soudních rozhodnutí potvrzuje i judikatura.²⁸

Zdánlivý problém ve vztahu k právní moci představuje i samotný čl. 500, al. 1 NCPC, který přímo nehovoří o tom, že by se pravomocným rozhodnutím stalo to, které nelze napadnout řádným opravným prostředkem, ale hovoří o tom, že právní moci rozhodnutí nabude, pokud ho není možné napadnout opravným prostředkem se suspenzivním účinkem. V předchozí kapitole jsme sice vymezili, že takovými opravnými prostředky jsou řádné

²³ Za takový řádný opravný prostředek OSŘ výslovně považuje pouze odvolání, kdežto NCPC ve svých ustanoveních zmiňuje nejen odvolání, ale také odpor. Z § 174 OSŘ však vyvodíme, že se dá za řádný opravný prostředek považovat též odpor.

²⁴ Zákonodárce vymezuje věc samu v čl. 480, al. 1 NCPC. Řada odborníků s tímto širokým vymezením věci samé nesouhlasí, např. Guinchard, který věc samu ve smyslu *stricto sensu* vymezuje v souladu s čl. 480, al. 2 NCPC jako: „*Předmět sporu, který je vymezen stranami sporu v žalobě, a o kterém má být věcně rozhodnuto.*“ Dle něho jsou ke kategorii rozhodnutí ve věci samé dle čl. 480, al. 2 NCPC přiřazena čl. 480, al. 1 NCPC i určitá jiná rozhodnutí proto, že jsou definitivními rozhodnutími závaznými pro soud. Tato rozhodnutí ovšem nejde zaměňovat s rozhodnutími ve věci samé. Z: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 783.

²⁵ *Le droit de A à Z: Le dictionnaire*. Paris: Éditions juridiques européennes, 1996, s. 326.

²⁶ Tamtéž..., s. 389.

²⁷ Tamtéž..., s. 390. Více čl. 493 NCPC.

²⁸ Judikatura stanovuje nepřípustnost pro tato rozhodnutí především pro jejich provizorní charakter a z důvodu nezávaznosti těchto rozhodnutí pro soud.

L'avant-dire le droit – více: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 884. Taktéž: Ccas. Civ. 2e, 3. 10. 2002. n°01-00.800. *Bull. civ. II*, n°202.

Les ordonnances de référé – čl. 488 NCPC. Více: Ccas., Civ. 2e, 27. 4. 1988, n°86-15.623. *Bull. civ. II*, n°102.

Les ordonnances de requête – čl. 496, al. 2 NCPC. Více: Ccas., Civ. 2e, 26. 11. 1990, n°89-18.207, *Bull. civ. II*, n°247, obs. Croze et Morel.

opravné prostředky, jenže ve francouzském právním řádu je výjimečně připuštěn suspenzivní účinek i u mimořádných opravných prostředků.²⁹ Právě tato výjimka narušuje další obecně platné pravidlo o současném použití více mimořádných opravných prostředků. Zatímco u nás zákonodárce situaci, kdy dojde k podání více mimořádných opravných prostředků, výslovně řeší v § 235b, § 235e, odst. 3,4 OSŘ, kde stanoví postup soudu při současném podání žaloby na obnovu řízení a žaloby pro zmatečnost, popř. obou těchto žalob a dovolání, tak ve francouzském právním systému musela samotnou přípustnost současného podání více mimořádných opravných prostředků vyslovit judikatura.³⁰ Pokud by však nastal některý z výjimečných případů, kdy dojde k podání žaloby a zároveň ještě neuběhne lhůta k podání mimořádného opravného prostředku, kterému pro tento typ případu byl přiznán suspenzivní účinek, potom bude soud muset žalobu na obnovu řízení odmítnout pro nepřipustnost, jelikož rozhodnutí ještě nebylo pravomocné.³¹

České právo však navíc v § 159 OSŘ vyžaduje pro nabytí právní moci rozsudku, který již nelze napadnout odvoláním, aby byl doručen. Francouzské právní předpisy nehovoří ve vztahu k nabytí právní moci o nutnosti doručení rozhodnutí. Poněvadž je však pravomocné jen rozhodnutí, které již nelze napadnout řádným opravným prostředkem, není sporu o tom, že i zde budeme muset počítat s oznamováním rozhodnutí pro účely běhu lhůt pro podání řádných opravných prostředků. Tuto problematiku upravují obecná ustanovení o opravných prostředcích (čl. 528–537 NCPC), kde je v čl. 528, al. 1 NCPC stanoveno, že lhůta, po jejímž uplynutí již nemůže být podán opravný prostředek, běží od oznámení rozhodnutí, pokud zákon nestanoví, že běží ode dne vynesení rozhodnutí. Právě doručení je jeden ze způsobů, jak může být rozhodnutí oznámeno.³²

Žaloba na obnovu řízení tedy může směřovat vůči pravomocnému rozhodnutí soudu 1. stupně či soudu odvolacího ve věci samé, kterým se řízení končí. Pokud napadáme rozhodnutí odvolacího soudu, můžeme buďto napadnout rozhodnutí odvolacího soudu, popř. můžeme napadnout jak rozhodnutí odvolacího soudu, tak soudu 1. stupně. Není však možné

²⁹ Výjimečně může mít suspenzivní účinek dovolání podané v případě rozvodu, nezvěstnosti, a u národnosti a odpor podaný třetí osobou. Více čl. 590; čl. 1103; 1069, al. 3; 1045 NCPC.

³⁰ Ccas., Civ. 2e, 27. 11. 1996, n°94-18.303, NPT; *Rev. Huissiers* 1997, s. 397. (současné použití žaloby na obnovu řízení a dovolání právnickou osobou).

³¹ Ccas. vyslovil nepřipustnost žaloby na obnovu řízení podané vůči rozhodnutí o rozvodu manželství. V den, kdy byla žaloba podána, ještě totiž neuběhla lhůta pro podání dovolání, které má v případě rozvodu suspenzivní účinek, a které bylo podáno až po žalobě. Žaloba byla odmítnuta, jelikož vzhledem k suspenzivnímu účinku nebylo rozhodnutí soudu prvního stupně pravomocné. Ccas., Civ. 2e, 12. 6. 1996, n°94-18.548. *Bull. civ.* II, n°151.

³² Oznámením rozhodnutí se rozumí jeho oznámení mimosoudním úkonem soudního vykonavatele nebo doručení rozhodnutí provozovatelem poštovních služeb. *Le droit de A à Z: Le dictionnaire*, s. 374.

napadnout jen rozhodnutí soudu 1. stupně.³³ Pravomocným rozhodnutím ve věci samé rozumíme v souladu s § 152, odst. 1 a násl. OSŘ:

- a) Rozsudek, a to zpravidla konečný, přičemž je jedno, zda jde o rozsudek konstitutivní či deklaratorní. Žaloba na obnovu řízení je však přípustná i vůči rozsudku částečnému, jimž je rozhodnuto o části nároku, u něhož jsou splněny všechny předpoklady pro vydání rozhodnutí, a o zbytku je rozhodnuto později, a mezitímnímu, jimž je rozhodnuto o základu projednávané věci.³⁴ Problematické je použití žaloby u mezitímního rozsudku. Pokud totiž chceme napadnout u mezitímního rozsudku konečný rozsudek (např. výši nároku), můžeme napadnout buďto samostatně jen tento konečný rozsudek (v takovém případě se nemůžeme zabývat již základem sporu, který byl rozhodnut v rozsudku mezitímním), nebo můžeme napadnout oba rozsudky. Pokud ale napadneme žalobou jen mezitímní rozsudek, potom současně zpochybníme i rozsudek konečný, který bude muset být v případě vyhovění žalobě na obnovu řízení zrušen společně s mezitímním rozsudkem.³⁵
- b) Usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé (např. usnesení dle § 175a, odst. 3 OSŘ, usnesení dle § 185j, odst. 2 OSŘ, usnesení dle § 192, odst. 2 OSŘ). Proti usnesením ve věci procesní (např. zastavení řízení) je podání žaloby vyloučeno, jelikož je porušena podmínka přípustnosti žaloby stanovená v § 228, odst. 1 OSŘ, který požaduje, aby šlo o rozhodnutí ve věci samé.
- c) Pravomocné usnesení o schválení smíru za předpokladu, že se důvod žaloby na obnovu řízení vztahuje dle § 228, odst. 2 OSŘ i na předpoklady, za kterých byl vydán. Pravomocné usnesení o schválení smíru můžeme žalobou napadnout bez ohledu na to, zda jde o smír schválený dle § 67–69 OSŘ či § 99 OSŘ. Vedle toho je nutné poznamenat, že OSŘ poskytuje rovněž možnost napadnout soudně schválený smír žalobou o neplatnost smíru, pokud je schválený smír neplatný dle hmotného práva. Nemůžeme tedy vyloučit souběh použití obou těchto žalob, ve kterém by žaloba o neplatnost smíru postihovala hmotněprávní nedostatky smíru a žaloba na obnovu řízení skutkové nedostatky.³⁶

³³ SCHELLEOVÁ a kol: *Civilní proces...*, s. 681-682.

³⁴ Usnesení NS ze dne 29. 11. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2824/99.

³⁵ STEINER, Vilém. *Občanské právo procesní v teorii a praxi*. Praha: Orbis, 1975. s. 349.

³⁶ CHUDOBOVÁ, Petra. *Současná právní úprava žaloby na obnovu jako mimořádného opravného prostředku a její vztah k právní úpravě ostatních mimořádných opravných prostředků v civilním řízení soudním*. Brno, 2007. 95 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, PrF, KOP. s. 15-18. Dostupné na <is.muni.cz/th/76820/pravf_m/diplomova_prace.txt>. Totéž: STEINER: *Občanské právo procesní ...*, s. 354.

- d) Pravomocný platební rozkaz, elektronický platební rozkaz, směnečný a šekový platební rozkaz, za předpokladu, že se důvod žaloby vztahuje dle § 228, odst. 2 OSŘ i na předpoklady, za kterých byly vydány.
- e) Rozsudek pro uznání, rozsudek pro zmeškání, za předpokladu, že se důvod žaloby vztahuje dle § 228, odst. 2 OSŘ i na předpoklady, za kterých byly vydány.³⁷

Za rozhodnutí ve věci samé považuje čl. 480 NCPC:

- a) Rozsudek o věci hlavní, a to i rozsudek částečný (věci hlavní je v souladu s čl. 480, al. 2 NCPC: „*Předmět sporu, který je vymezen stranami sporu v žalobě, a o kterém má být věcně rozhodnuto*“).
- b) Rozhodnutí, kterým se rozhoduje o výjimce v řízení.
- c) Rozhodnutí o námitce nepřijatelnosti žaloby.
- d) Všechna rozhodnutí typu *incident*.³⁸

Francouzská judikatura přiřazuje k rozhodnutí ve věci samé další rozhodnutí, proti nimž je žaloba na obnovu řízení přípustná:

- a) Situace, kdy došlo k rozhodnutí ve věcech voleb/ustanovení do funkce.
- b) Rozhodnutí v disciplinárním řízení.³⁹
- c) Proti rozhodčím nálezům ve vnitrostátní a mezinárodní arbitráži⁴⁰ a další.⁴¹

Pokud se zaměříme na alternativní řešení sporů v českém právu, konkrétně § 31, písm. g) zákona č. 216/1994 o rozhodčím řízení, a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, pak zjistíme, že rozhodčí nález soud na návrh kterékoli strany zruší, jestliže se zjistí, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení (důvody dle § 228, odst. 1, písm. a), b) OSŘ). Z daného ustanovení je patrné, že proti rozhodčím nálezům v ČR tedy není možné podat žalobu na obnovu řízení. Avšak pokud jsou zde dány důvody pro její užití, poté soud na návrh některé ze stran rozhodčí nález zruší, z čehož vyplývá, že jde o nápravu rozhodnutí jinak než užitím mimořádného opravného prostředku, kterou navíc stanoví zvláštní právní předpis (viz s. 25).

Více: HRDLIČKA, Jindřich. Obnova řízení skončeného soudně schváleným smírem. *Socialistická zákonnost*. 1971, s. 551-561.

³⁷ Předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání a pro zmeškání § 153a, 153b OSŘ. Přípustnost vůči rozsudku pro zmeškání potvrzuje usnesení NS ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2959/2007.

³⁸ Rozhodnutí typu *incident* rozumíme: procesní rozhodnutí, kterými se mění tradiční průběh řízení před soudem; vzdání se; výslovné vyjádření žalovaného, že nebude klást odpor žalobě podané proti němu; a další. Více: *Dictionnaire du droit privé de Serge Braudo* [online]. 1996 [cit. 2011-11-15]. Définition de Incident. Dostupné na < <http://dictionnaire-juridique.com/definition/incident.php> >.

³⁹ Ccas., Civ. 1re, 28. 5. 1980. n°79-11.991, *Bull. civ. I.*, n°161.

⁴⁰ Ccas., Civ. 1re, 9. 1. 2007: *Bull. civ. I.*, n°10; *D.* 2007. *AJ* 451.

⁴¹ Více: GUINCHARD: *Droit et pratique de la procédure civile (Droit interne, droit communautaire)*. 6e éd. Paris: Éditions Dalloz, 2009, s. 1308.

Žaloba na obnovu řízení nemusí směřovat jen vůči celému rozhodnutí, ale může být užitá i jen vůči jeho části. Tento závěr vyplývá z § 232, odst. 1 OSŘ, který ukládá podavateli žaloby povinnost vymezit rozsah žaloby, a čl. 602 NCPC umožňující použití žaloby vůči jednomu či více výroků rozhodnutí za zde stanovených podmínek.

2.2 Nepřípustnost žaloby na obnovu řízení

Žaloba na obnovu řízení slouží k nápravě skutkových vad, ke kterým došlo v původním rozhodnutí, které se již stalo pravomocným. Z povahy věci je tedy logické, že se jejím prostřednictvím nedomáháme nápravy pochybení při právním posouzení věci nebo nápravy procesněprávních vad, jelikož k tomuto slouží jiné opravné prostředky (žaloba pro zmatečnost a dovolání).⁴² Obdobnou úvahu s určitými výjimkami můžeme použít na francouzskou úpravu. Další omezení rozhodnutí, proti kterým může žaloba na obnovu řízení směřovat, stanoví zákonodárce negativním výčtem takových rozhodnutí v § 230 OSŘ.⁴³ Nepřípustnost žaloby na obnovu řízení u těchto rozhodnutí je odůvodněna tím, že jde o právní vztahy, kde převažuje zájem společnosti na právní jistotě v těchto vztazích vyplývající z právní moci rozhodnutí nad správností vydaného rozhodnutí. Proti zde vymezeným rozhodnutím proto nemůže být žaloba na obnovu řízení použita, ani pokud by byly splněny všechny předpoklady pro její podání stanovené v § 228 OSŘ. V § 230, odst. 1 OSŘ se uvádí, že žaloba není přípustná proti:

- a) Rozsudkům, kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není, a proti rozsudkům, kterými bylo vysloveno zrušení, neplatnost nebo neexistence partnerství.
- b) Jen proti výrokům rozhodnutí o nákladech řízení, o lhůtě k plnění a o předběžné vykonatelnosti. Nic samozřejmě nebrání tomu, aby tyto výroky byly žalobou napadeny současně s výrokem hlavním.⁴⁴
- c) Jen proti důvodům rozhodnutí, jelikož postup pro opravu odůvodnění stanoví § 165, § 167, odst. 2 OSŘ.

Ad a)

Žádné ustanovení či právní předpis nezakazuje použití žaloby na obnovu řízení proti rozsudkům, kterým se žaloba o rozvod manželství, žaloba o určení neplatnosti manželství,

⁴² Usnesení NS ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3643/2009. Obdobně usnesení NS ze dne 28. 1. 2011, sp. zn. 33 Cdo 3089/2008.

⁴³ Nejde o taxativní výčet rozhodnutí.

⁴⁴ CHUDOBOVÁ: *Současná právní úprava žaloby na obnovu ...*, s. 18.

o určení neexistence manželství zamítá (totéž platí pro žaloby ve vztahu k registrovanému partnerství). Zákodárce vyslovuje nepřipustnost žaloby ve vztahu k určitým rozsudkům o manželství, jelikož by na základě takto podané žaloby mohlo dojít k obnovení manželství (což je nežádoucí především z důvodů možné bigamie, jelikož jeden z manželů po vynesení rozsudku o rozvodu manželství mohl uzavřít manželství nové), nebo by došlo k jiným vážným komplikacím ve vztazích, které vznikly po právní moci napadeného rozhodnutí.

Důvody, které vedou k vyslovení nepřipustnosti žaloby na obnovu řízení vůči určitým rozhodnutím o manželství, se zdají jednoznačné a logické. Navzdory jejich relativní jednoduchosti, jsou právě rozhodnutí ve vztahu k rozvodu manželství největším problémem pro francouzského zákonodárce ohledně vyjádření připustnosti či nepřipustnosti žaloby na obnovu řízení vůči nim. Můžeme říct, že komplexně jde o vyslovení připustnosti či nepřipustnosti ke všem řízením typu *gracieuse* (u nás nejvíce odpovídají řízením dle § 120, odst. 2 OSŘ),⁴⁵ z nichž právě rozhodnutí v oblasti rozvodu manželství a osvojení představují největší současný problém, kterým se zabývá celá řada právních specialistů a soudních rozhodnutí.

Největším problémem při rozvodu je případ, kdy soud v jednom rozsudku vysloví rozvod manželství a zároveň schválí *la convention définitive* (dále jen „dohoda o vypořádání manželů“), která je nezbytným předpokladem pro rozhodnutí o rozvodu při nesporném rozvodu.⁴⁶ Kamenem úrazu je tvrzená nedělitelnost výroku o rozvodu a výroku o schválení dohody o vypořádání manželů, jelikož nejčastějšími spornými případy jsou právě ty, kdy se jedna strana sporu domáhá žalobou na obnovu řízení zrušení výroku o schválení dohody o vypořádání manželů z důvodu podvodu, kterého se dopustila druhá strana sporu při uzavírání této dohody. Řada soudních rozhodnutí v takovém případě zastává názor, že není možné podat v souladu s čl. 602 NCPC žalobu jen vůči samotnému výroku o dohodě o vypořádání manželů, ale že je současně zapotřebí napadnout žalobou na obnovu řízení i výrok o rozvodu manželství, tedy celý rozsudek.⁴⁷ V praxi se ovšem setkáme i s odlišným názorem a postupem soudů.⁴⁸ Problémem ve vztahu k použití žaloby ve věcech rozvodu je

⁴⁵Více: *Dictionnaire du droit privé de Serge Braudo* [online]. 1996 [cit. 2011-11-17]. Définition de Matière Gracieuse. Dostupné na <<http://dictionnaire-juridique.com/definition/matiere-gracieuse.php>>.

⁴⁶Více: *Information-juridique.com : Articles juridiques sur le Droit civil & familial* [online]. 20. 5. 2009 [cit. 2011-11-17]. Divorce : Le divorce par consentement mutuel. Dostupné na <http://www.information-juridique.com/droit-civil-familial/divorce-divorce-consentement-mutuel_26.htm>, čl. 279 CC.

⁴⁷Ccas., Civ 2e, 6. 5. 1987: *D.* 1987, 358, note Groslière. Stejný názor zastává i státní zástupce u Ccas. A. Legoux dle kterého by případná špatná víra jednoho z manželů vůči schválení dohody o vypořádání manželů měla vést k novému přezkoumání celého rozhodnutí, tudíž i výroku o rozvodu manželství. Více: Ccas., Civ. 1re, 5. 11. 2008, n°07-14439, *Gaz. Pal.*, n°439. 4. 12. 2008, avis Legoux; *Procédures* 2009, n°19, obs. Douchy-Oudot.

⁴⁸HAUSER, Jean. Divorce par consentement mutuel : en divorce trompe qui peut et qui dit contractuel dit juste. *RTD Civil* [online]. 2009, s. 100, [cit. 2011-03-20]. Dostupný na <<http://bu.daloz.fr.gutenberg.univ-lr.fr/>>.

také rozpor ohledně stanovení *prestation compensatoire*, vyrovnávacího příspěvku mezi manžely. V tomto případě soud určí, že po rozvodu bude jeden manžel druhému vyplácet určitou peněžitou částku v určité lhůtě, přičemž problém nastane tehdy, když bude příspěvek či jeho výše stanovena na základě podvodu té strany sporu, v jejíž prospěch byl příspěvek schválen. Například při rozhodování sporného rozvodu se manželka v řízení dopustila podvodu spočívajícího v zatajení zaměstnání (tvrdila, že je nezaměstnaná), což ovlivnilo stanovení výše jí vypláceného vyrovnávacího příspěvku. V tomto případě soud vyslovil přípustnost žaloby, jelikož šlo o sporný rozvod.⁴⁹ V jiném případě manželka opomenula v čestném prohlášení o majetku uvést, že je majitelkou studia (byt 1+1), což odvolací soud posoudil jako nedostatečné podvodné jednání, které vyžaduje pro přípustnost žaloby čl. 595 NCPC, pročez odmítl žalobu na obnovu řízení pro nepřipustnost, avšak Ccas. posoudil, že právě vymezení nemovitého majetku je nejdůležitější položkou určení výše vyrovnávacího příspěvku, jehož neuvedení je podvodem strany, v jejíž prospěch byl vyrovnávací příspěvek vysloven a vyslovil přípustnost žaloby.⁵⁰ Judikatura i odborníci se shodují, že pokud jde o sporný rozvod, pak vše, co se týká ustanovení peněžního charakteru schválených při tomto rozvodu, může být změněno či zrušeno bez jakéhokoli dopadu na samotný výrok o rozvodu manželství.⁵¹ Pro nesporný rozvod však použití žaloby na obnovu řízení zůstává dodnes spornou otázkou. V NCPC nenajdeme žádné ustanovení, které by se k této problematice vztahovalo, proto je zapotřebí vycházet ze soudních rozhodnutí, v nichž pro případ nesporných rozvodů zastává CCas. názor o nedělitelnosti výroků. Ne všichni odborníci však tuto nedělitelnost schvalují. V doktríně se často setkáme s opakováním principu *fraus omnia corrumpit*, podvod vše ničí, který hovoří spíše ve prospěch použití žaloby vůči samostatnému výroku o schválení dohody o vypořádání manželů, a to pokud došlo k podvodu či úmyslnému pochybení. Právní specialisté se domnívají, že v tomto případě je správné potrestat pachatele tím, že zachováme výrok o rozvodu, ale opravíme a znova posoudíme majetkové nároky a důsledky.⁵²

Jak již bylo zmíněno výše, další problematice odvětví představuje osvojení. V této oblasti je judikatura ještě více negativní ve vztahu k přípustnosti žaloby na obnovu řízení, a to proto, že soudy, zejména Ccas., odmítají v případě schválení osvojení připustit pozdější

Více: Ccas., Civ. 1re, 22. 2. 2005, *Dr. fam.* 2005. comm. 103, note V. Larribau-Terneyre.

⁴⁹ Ccas., Civ 2e, 4. 3. 1992, n°90-20.339.

⁵⁰ Ccas., Civ 2e, 12. 6. 2008, n°07-15.962. *Bull. civ II.*, n°141.

⁵¹ HAUSER, Jean. Recours en révision et formes de divorces. *RTD Civil* [online]. 1993, s. 568, [cit. 2011-03-28]. Dostupný na <<http://bu.daloz.fr/gutenberg.univ-lr.fr/restricted/Archives/body/popup.document.aspx?doc=RTDCIVCHRON19930217&col=DOCTRINE&revue=RTDCIV&title=Jean+Hauser+-+DIVORCE>>.

⁵² GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1309.

vyslovení jeho nicotnosti z důvodu pochybení či podvodu při udělení souhlasu. Obecně je však připouštěno, že osvojení může být zrušeno, pokud šlo o zrušitelné osvojení (jelikož ho francouzské soudy již považují za sporné řízení), které vzniklo na základě dobrovolného souhlasu obou stran, avšak jen v případě výjimečných opatření, *mesures exceptionnelles*, které budou vysloveny z vážných příčin. Ovšem v případě, že žalobou napadneme nezrušitelné osvojení, narazíme na silný odpor judikatury.

Přes všechny rozdílné názory je však rozumné se domnívat, že především z důvodu zajištění rovnosti řízení požadované Evropskou úmluvou, snad brzy ve Francii dojde ke sjednocení použití žaloby na obnovu řízení pro všechny tyto případy.

Ve vztahu k naší právní úpravě osvojení a přípustnosti žaloby na obnovu řízení, musíme také rozlišovat zrušitelné a nezrušitelné osvojení. Zrušitelné osvojení v souladu s § 73, odst. 1 ZOR podřadíme pod režim rozhodnutí, jejichž změny lze dosáhnout jinak než použitím žaloby na obnovu řízení, a to zrušením soudu z důležitých důvodů na návrh osvojence či osvojitele, čili do oblasti rozhodnutí, pro které je žaloba nepřipustná, tentokrát však dle § 230, odst. 2 OSŘ (viz s. 25). Žádné zákonné ustanovení však nevylučuje použití žaloby proti rozhodnutí o zamítnutí návrhu na osvojení. Zde vidíme shodu s praxí francouzských soudů. Shoda se však projevuje i u nezrušitelného osvojení, kde nepřipustnost žaloby vyplývá nejen ze samotné povahy tohoto typu osvojení, ale taktéž z § 73, odst. 1 ZOR.⁵³

Ad b)

Ve vztahu k tomuto bodu najdeme mezi oběma úpravami z hlediska nepřipustnosti žaloby shodu pouze v případě předběžných opatření, *measure provisoire*. Nepřipustnost je zde odůvodněna tím, že jde o rozhodnutí, která mohou být až do vydání rozhodnutí soudu změněna či zrušena, pokud se objeví nové skutečnosti.⁵⁴ Francouzská úprava hovoří o nepřipustnosti žaloby i vůči *measure provisoire* nařízených při řízení o rozvodu.⁵⁵

Ad c)

Nepřipustnost žaloby jen vůči důvodům rozhodnutí u nás stanoví zákonodárce v § 228, odst. 1, písm. c) OSŘ. Zároveň je upřesněno, že pouhé odůvodnění je napadeno jen tehdy, jestliže je z žaloby nepochybně zřejmé, že se navrhovatel nedomáhá změny nebo zrušení výroku. V případě, že je v žalobě vyjádřen nesouhlas s důvody rozhodnutí a současně navrhovatel vyvozuje, že by mělo být ve věci rozhodnuto jinak, potom nejde o napadení

⁵³ STEINER: *Občanské právo procesní*..., s. 352–353.

⁵⁴ Ccas., Civ. 2e, 3. 10. 2002, n°01-00.800. *Bull. civ. II.*, n°202.

⁵⁵ Ccas., Civ. 2e, 3. 6. 1999, n°97-18754. *Bull. civ. II.*, n°202.

odůvodnění, ale výroku rozhodnutí.⁵⁶ Ve Francii zákonodárce nepřípustnost žaloby jen vůči odůvodnění výslovně nestanoví. Tento závěr můžeme vyvodit z toho, které části rozhodnutí ve věci samé jsou pro soud závazné dle čl. 480 NCPC. Tuto problematiku podrobněji rozvádí především současná judikatura, např. rozhodnutí pléna Ccas. z 13. 3. 2009, n°08-16.033, dle kterého je v souladu s čl. 480 NCPC a 1351 CC závaznost přiznána jen tomu, co bylo předmětem podané žaloby a o čem bylo nakonec rozhodnuto ve výroku soudního rozhodnutí. Z tohoto vyplývá, že závazné jsou tedy výroky rozhodnutí, kterými bylo rozhodnuto o podstatě sporu. Vzhledem k tomu se dá předpokládat, že pokud by žaloba na obnovu řízení směřovala jen vůči odůvodnění, bude pravděpodobně odmítnuta. Tento závěr nám potvrzuje i samotné posláání žaloby na obnovu řízení vymezené v čl. 593 NCPC, dle kterého žaloba směřuje k tomu, aby bylo znova rozhodnuto o skutečnostech a právu, tedy vydán nový výrok ve věci samé, nikoliv pouze změněno odůvodnění, a čl. 602 NCPC dle kterého žaloba může směřovat i jen vůči jednomu či více výrokům rozhodnutí, pokud na něm nejsou závislé ostatní výroky.

Nepřípustnost uvedená v bodech b), c) je založena na procesní povaze práv, o nichž rozhoduje soud. Ačkoli jde tedy o rozhodnutí úzce související s rozhodnutím ve věci samé (náklady, lhůty, odůvodnění), nejedná se o rozhodnutí o samostatném právním nároku založeném na hmotném právu, a proto vůči nim nemůže být žaloba přípustná.⁵⁷

Zákonodárce však v § 230, odst. 2 OSŘ vymezuje další případy nepřípustnosti žaloby na obnovu řízení, a to vůči rozsudkům a usnesením, jejichž zrušení nebo změny lze dosáhnout jinak. Nápravy u určitých rozhodnutí totiž můžeme dosáhnout i jinými způsoby než použitím mimořádných opravných prostředků (nepočítaje v to dovolání), přičemž právě odlišný postup je odborníky preferován, a to především z důvodu procesní ekonomie (zejména rychlosti, hospodárnosti). Mezi takové typy rozhodnutí řádíme například rozhodnutí dle § 175o, odst. 2 (řízení o dědictví), § 190 (zbavení, omezení způsobilosti), § 191e, odst. 2 (řízení o přípustnosti převzetí a držení v ústavu zdravotnické péče), § 194a, odst. 5 (řízení o určení data narození nebo úmrtí), § 199 OSŘ (řízení o prohlášení za mrtvého), § 73, odst. 1 ZOR (zrušitelné osvojení). Pokud si povšimneme, jde většinou o konstitutivní, statusová rozhodnutí závazná *erga omnes*.

Problematický je dle § 230, odst. 2 OSŘ výklad vztahu žaloby na obnovu řízení a rozsudku odsuzujícího k plnění v budoucnu splatných dávek nebo k plnění ve splátkách dle

⁵⁶ JAVURKOVÁ, Naděžda. In IŠTVÁNEK, David (ed). *OSŘ: Komentář. II. díl (§ 201 – 376)*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. s. 1187 - 1188 (§ 230 OSŘ).

⁵⁷ STEINER: *Občanské právo procesní...*, s. 349.

§ 163, odst. 1 OSŘ. Zmíněné ustanovení vyslovuje možnost změny takového pravomocného rozsudku, změní-li se podstatně okolnosti, které jsou rozhodující pro výši a další trvání dávek nebo splátek. Zde je některými autory vyslovována přípustnost žaloby na obnovu řízení, jelikož zde zmíněná změna poměrů nemůže sloužit k nápravě původního rozhodnutí. Podle těchto autorů je pak možné na základě obdobných důvodů žalobou napadnout i rozsudky o výchově a výživě nezletilých dětí; o přiznání, omezení a zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo o pozastavení jejího výkonu, jakož i další rozhodnutí v jiných věcech, které lze podle zákona změnit i bez návrhu, pokud se změní poměry (§ 163, odst. 2 OSŘ).⁵⁸ Ovšem jiní autoři se vyslovují pro nepřípustnost žaloby na obnovu řízení v těchto věcech, a to z důvodu procesní ekonomie, zejména rychlosti a jednoduchosti, které dosáhneme při nápravě těchto rozhodnutím prostřednictvím vydání nových rozhodnutí, tedy bez použití mimořádných opravných prostředků (analogie zdůvodnění § 230, odst. 2 OSŘ).⁵⁹ Tento názor se zdá vhodnější nejen z důvodu procesní ekonomie ale především z důvodu samotné povahy žaloby na obnovu řízení jako mimořádného prostředku směřujícího vůči pravomocným rozhodnutím a tím zasahujícího do právní jistoty, pročež by těchto zásahů mělo být zákonodárcem co nejvíce šetřeno.

Žádné obdobné omezení nenalezneme ve francouzských právních předpisech. Na rozdíl od nás vymezuje čl. 603, al. 2 NCPC ještě nepřípustnost žaloby vůči rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o žalobě na obnovu řízení. Další případy nepřípustnosti žaloby jsou však již vyjádřeny zvláštními právními předpisy nebo soudními rozhodnutími, což platí i pro českou právní úpravu. Nepřípustnost žaloby stanoví například § 96 zákona č. 182/2006, o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů; § 35, odst. 5, zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech, ve znění pozdějších předpisů; § 174b OSŘ (evropský platební rozkaz); § 193b, odst. 3 OSŘ (řízení o navrácení dítěte ve věcech mezinárodních únosů dětí); § 200u, odst. 3 OSŘ (řízení o propuštění cizince ze zajištění); § 200x OSŘ (usnesení ve věci vyslovení neplatnosti volby do rady ZC); § 200i, odst. 3 OSŘ; § 68a, odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (nepřímo stanovena nepřípustnost). Nepřímo vyplývá nepřípustnost žaloby také z § 95, odst. 2, ZOR (příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce). Nepřípustnost je taktéž vyslovena ve vztahu k výkonu rozhodnutí dle § 254, odst. 2 OSŘ.

⁵⁸ DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL, Ljubomír (ed). *Občanský soudní řád: Komentář. II.díl (§ 210–376)*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 1827 (§ 230 OSŘ). Totéž: SCHELLEOVÁ a kol: *Civilní proces...*, s. 683.

⁵⁹ STAVINHOVÁ Jaruška, HLAVSA Petr. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Doplněk. Brno: Masarykova univerzita, 2003. s. 426. Taktéž (ovšem s určitými výjimkami): STEINER: *Občanské právo procesní...*, s. 351. Taktéž: JAVURKOVÁ. In IŠTVÁNEK (ed): *OSŘ...*, s. 1188 (§ 230 OSŘ). Taktéž: ŠTAJGR: *Občanské právo procesní...*, s. 264.

Nepřípustnost žaloby vůči určitým rozhodnutím byla stanovena i judikaturou. Judikatura obou zemí například shodně vymezila nepřípustnost žaloby ve vztahu k rozhodnutí Nejvyššího soudu,⁶⁰ ve Francii pak ve vztahu ke CCas.⁶¹ Naše judikatura taktéž dovozuje nepřípustnost žaloby pro případ napadení samotného hodnocení důkazů provedeného soudem dle § 132 OSŘ, nicméně je však připuštěno použití žaloby na obnovu řízení ke zpochybnění předpokladů, na nichž bylo hodnocení založeno (např. věrohodnost svědků, listiny). Nepřípustná je pro českou judikaturu i žaloba proti uznání cizího soudního rozhodnutí o rozvodu manželství.⁶² Na rozdíl od naší judikatury vyslovuje francouzská právní úprava dále nepřípustnost žaloby proti nařízením soudce ve věcech rodinných na základě čl. 1118 NCPC.⁶³ Taktéž je vyslovena nepřípustnost žaloby proti mezitímnímu rozhodnutí, kterým se stanoví povinnost zaplatit peněžitou částku, o kterou se vedl spor, jednou stranou sporu druhé straně sporu, jelikož po nařízení zaplacení peněžité částky je ještě vždy ve francouzském právu možné, že dojde za určitých podmínek k jejímu snížení. Náprava rozhodnutí tedy může nastat ještě jiným způsobem než použitím žaloby.⁶⁴ Existují i další případy.⁶⁵

Ccas. vynesl také dvě stěžejní rozhodnutí pro postup při použití žaloby v pracovněprávních věcech doplněná komentářem Rogera Perrota.⁶⁶ Dle těchto rozhodnutí je soud oprávněný rozhodovat pracovněprávní věci speciálním soudem a musí tudíž postupovat dle zvláštních procesních předpisů, konkrétně dle čl. R. 516-1 a následujících Ctravail při posuzování a řešení žaloby na obnovu řízení. Pouze v případě, že by tato ustanovení neupravovala danou problematiku, může být postupováno dle obecných ustanovení v NCPC.

2.3 Lhůty pro podání žaloby na obnovu řízení

Lhůta pro podání žaloby na obnovu řízení je další z objektivních podmínek přípustnosti žaloby, jejíž nedodržení je v obou právních úpravách sankcionováno zamítnutím žaloby.

§ 233 OSŘ upravuje dvě odlišné lhůty pro podání žaloby na obnovu řízení, přičemž pro posouzení žaloby jako včas podané je zapotřebí, aby byly dodrženy obě tyto lhůty.⁶⁷ Na rozdíl od naší úpravy stanoví francouzské předpisy v čl. 596 NCPC pouze subjektivní lhůtu. Obě

⁶⁰ Usnesení NS ze dne 31. 10. 2002, sp. zn. 20 Cdo 869/2002. Pokud by byla taková žaloba na obnovu řízení u NS podána, NS o ní řízení dle § 104, odst. 1 OSŘ zastaví.

⁶¹ Ccas., Civ. 3e. 12. 6. 1991, n°90-15.411. *Bull. civ. III*, n°176. D. 1992. somm. 127, obs. Julien.

⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2002, sp. zn. Ncu 240/2001.

⁶³ Ccas., Civ. 2e, 3. 6. 1999. n°97-18754. *Bull. civ. II*, n°106; *Procédures* 1999, n°231, obs. Thouret.

⁶⁴ Cass. Com., 20. 1. 1981, n°78-12.627. *Bull. civ. IV*, n°39. GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1309.

⁶⁵ Tamtéž, s. 1307-1309.

⁶⁶ CCas., Chambre sociale, 19. 2. 1992, *Bull. civ. V*, n°104 et 105, s. 64.

⁶⁷ Usnesení NS ze dne 15. 6. 2010, sp. zn. 26 Cdo 3370/2009.

úpravy shodně stanovují počátek běhu této lhůty, avšak odlišně vymezují její délku, jelikož ve francouzské úpravě je daná lhůta dvouměsíční, přičemž u nás je tříměsíční.⁶⁸ Ačkoli francouzský zákonodárce výslovně neuvádí žádnou objektivní lhůtu pro podání žaloby, jisté omezení zmiňuje čl. 528-1, al. 1 NCPC obsahující obecná ustanovení pro opravné prostředky, z něhož vyplývá, že uplynutím dvou let od vyhlášení rozhodnutí, které však nebylo doručeno stranám sporu, dochází k zániku práva napadnout takové rozhodnutí opravnými prostředky.⁶⁹ K tomuto soudu přihlíží z moci úřední.

Obě právní úpravy shodně kladou povinnost tvrdit a prokázat dodržení lhůt pro podání žaloby podavatelé žaloby, jak vyplývá z § 232, odst. 1 OSŘ, ve francouzském systému z povahy tohoto mimořádného prostředku a soudních rozhodnutí.⁷⁰

Dané lhůty jsou pro české právo lhůtami zákonnými, které nemohou být prodlouženy.⁷¹ Navíc dle § 235, odst. 1 OSŘ nelze ani prominout zmeškání těchto lhůt.⁷² Francouzský zákonodárce však umožňuje změny těchto lhůt, a to výslovně v případech vymezených v čl. 643–646 NCPC, které reflektují na rozsáhlost území Francie. V našem právu jde zároveň o lhůtu procesní, francouzský zákonodárce ji však stanovuje jako hmotněprávní.⁷³

2.4 Subjekty oprávněné podat žalobu na obnovu řízení

U žaloby na obnovu řízení se uplatňuje dispoziční zásada, z čehož vyplývá, že řízení o ní je vždy zahajováno pouze na návrh. Aby ji určitá osoba mohla podat, musí mít nejen dle našich ale i francouzských právních předpisů způsobilost být účastníkem řízení dle § 19 OSŘ a způsobilost samostatně jednat před soudy dle § 20, odst. 1 OSŘ. Francouzské předpisy vymezují způsobilost jednat pojmem *capacité d'agir*,⁷⁴ avšak navíc pro jakékoli jednání před soudy vyžadují dle čl. 31, 32 NCPC *l'intérêt d'agir*.⁷⁵

⁶⁸ Do roku 1862 byla však lhůta pro podání žaloby tříměsíční. Z: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 885. Dostatečnost dvouměsíční lhůty konstatuje např. rozhodnutí Ccas., Civ. 2e, 5. 3 2009. n°08-11.149. *Bull. civ. II*, n°68. *Procédures 2009*. Comm. 138, note Perrot.

⁶⁹ Ccas., Civ. 2e, 7. 7. 2005, n°03-15.662. *Bull. civ. II*, n°183. s. 163, v němž Ccas. výslovně potvrdil, že se čl. 528, al. 1 NCPC vztahuje na žalobu na obnovu řízení. Totéž: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 810.

⁷⁰ Ccas., Civ. 2e, 10. 2. 1993, n°91-17.235. *Bull. civ. II*, n°60, s. 32.

⁷¹ Výklad § 55 OSŘ, dle kterého je možné prodloužit jen lhůtu soudcovskou.

⁷² Jde o speciální úpravu ve vztahu k § 58 OSŘ, která reflektuje na povahu žaloby jako mimořádného opravného prostředku, jehož použití by mělo zákonodárcem co nejvíce šetřeno.

⁷³ Ccas., Civ. 2e, 27. 10. 1983: *Bull. civ. II*, n°136; *Gaz. Pal.* 1983. 1. Pan. 106, obs. Guinchard. Dostupné na <<http://bu.dalloz.fr/gutenberg.univ-lr.fr/>>.

⁷⁴ Všeobecně dle CC platí, že veškeré úkony může samostatně činit osoba starší 18 let, pokud není ve způsobilosti omezena. Více čl. 425 a násl. CC. Nedostatek způsobilosti jednat, u osoby, která jednala, způsobuje nicotnost rozhodnutí. GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 151–186.

⁷⁵ „Zájem na jednání“ je podmínkou pro přípustnost jakéhokoli podání k soudu. Zájem musí být přímý, osobní, aktuální a určitý, pokud by zde nebyl, bude podání nepřipustné. Více čl. 31,32 NCPC; Ccas., Civ. 2e, 11. 7. 1979, n°78-12.546, *Bull. civ. II*, n°211.

Žalobu může v českém právu podat účastník původního řízení, popřípadě, na základě univerzální či singulární sukcese dle § 107, 107a OSŘ, též nástupce účastníka řízení, vůči němuž je pravomocné rozhodnutí závazné v souladu s § 159a, odst. 1 OSŘ. V souladu s posláním žaloby na obnovu řízení, kterým je nejen náprava skutkových pochybení, ale taktéž příznivější rozhodnutí ve věci samé pro účastníka řízení, nemůže žalobu podat ten účastník řízení, kterému bylo ve věci plně vyhověno. Tytéž podmínky a vymezení účastníků platí pro nesporná řízení, jak potvrzuje rozhodnutí NS ze dne 8. 9. 1944, sp. zn. R I 568/438. Účastníky řízení o žalobě na obnovu řízení jsou dle § 94, odst. 2 OSŘ navrhovatel a ti, které zákon za účastníky označuje.⁷⁶ Vzhledem k tomu, že žaloba směřuje buďto vůči rozhodnutí soudu 1. stupně či soudu odvolacího pro jeho skutkovou nesprávnost, nemusí v ní již být účastníci řízení označeni, jelikož jsou jimi vždy jen účastníci předchozího řízení.⁷⁷ Tento závěr potvrzuje i judikatura.⁷⁸ Účastníkům při řízení o žalobě na obnovu řízení zůstává stejné procesní postavení, jako měli v předchozím řízení. Pokud by však nastala situace, kdy podavatel žaloby označí účastníky řízení o žalobě na obnovu řízení odlišně od účastníků předchozího řízení a na tomto označení trvá, bude jeho žaloba odmítnuta.⁷⁹

Okruh subjektů oprávněných podat žalobu na obnovu řízení ve francouzské úpravě vymezuje čl. 594 NCPC, který za takové osoby na rozdíl od naší úpravy považuje pouze účastníky řízení v 1. stupni, v němž bylo vyneseno rozhodnutí, proti kterému žaloba směřuje, nebo ty, kteří v tomto řízení byli zastoupeni. Osobami, které byly v řízení zastoupeny, rozumíme například nezletilé, kteří ve chvíli, kdy se podává žaloba na obnovu řízení, už jsou zletilí, a mohou ji tudíž podat sami, ač v původním řízení nemohli.⁸⁰ Pokud by však žalobu podala jiná osoba než výše zmíněná, potom vzniká právo vznést námitku nepřipustnosti žaloby, *fin de non-recevoir*. Judikatura však taktéž vymezila případy, kdy i samotný účastník řízení či osoba zastoupená na řízení nemohou žalobu podat. Takovou osobou je například věřitel, který nemůže jednat proti rozhodnutí, kterým se zahájilo soudní narovnání jeho dlužníka.⁸¹ Stejně tak nemůže podat žalobu na obnovu řízení komisař dohlížející na výkon rozplánovaného soudního rozhodnutí vůči dlužníkovi, který byl stranou sporu v řízení, kde se vyneslo toto rozhodnutí, proti kterému žaloba směřuje.⁸² Vidíme tedy, že okruh subjektů je menší než v našem právu, a že zákonodárce navíc v procesním předpise neřeší, zda by žaloba

⁷⁶ Usnesení NS ze dne 26. 9. 2011, sp. zn. 32 Cdo 3076/2011.

⁷⁷ Náležitosti žaloby vymezuje § 232 OSŘ a rozvíjí judikatura, např. usnesení NS ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. 2 Cdo 476/2005, která požaduje údaj o právní moci žalobou napadeného rozhodnutí.

⁷⁸ Usnesení NS ze dne 26. 9. 2011, sp. zn. 32 Cdo 3076/2011.

⁷⁹ Usnesení NS ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1730/2006.

⁸⁰ Ccas., Civ. 1re, 5. 1. 1999, n°96-22914. *Bull. civ. I*, n°11; *JCP* 1999, I, 154, obs. Wiederkehr.

⁸¹ Ccas. Com. 11. 10. 1994: *D.* 1994, inf. Rap. 242.

⁸² Ccas. Com, 16. 3. 1999. n°96-18933. *Bull. civ. IV*, n°58, *D.* 1999, somm. 349, obs. Honorat.

mohla být podána i nástupci účastníků řízení. Odpověď na tuto otázku přinesla po mnoha peripetiích až judikatura. Jedno z rozhodnutí vyslovujících tento závěr se týká zrušitelného osvojení.⁸³ Francouzské právní předpisy na základě tohoto případu stanoví, že právo podat žalobu na obnovu řízení proti rozhodnutí o zrušení osvojení náleží výlučně osobám osvojence, osvojitele, avšak jejich dědicové na její podání nemají právo, ledaže by osvojený či osvojitel za svého života učinil úkon, který by k podání takové žaloby směřoval, a splnili další v rozhodnutí konstatované podmínky.

Nejzajímavější a nejtěžejnější případ pro tuto otázku je rozhodnutí Ccas, Civ.1re ze dne 5. 1. 1999,⁸⁴ které se vztahuje k rozvodu manželství. Manželé Fabien a Anne-Marie se vzali v roce 1946. Z počátku měli sjednáno zúžené *régime matrimonial*,⁸⁵ společné jmění manželů (dále jen „SJM“), později však přijali obecný režim SJM. Vzhledem k obecnému režimu SJM měli po smrti ženy v roce 1990 zdědit určitou část tohoto majetku potomci této dvojice, kteří se ale dozvěděli, že otec celé řízení ohledně změny režimu SJM ovlivnil zatajením existence svého nemanželského dítěte. Vzhledem k podvodnému chování otce a zatajení skutečností, které kdyby byly známy, mohly ovlivnit rozhodnutí matky o souhlasu s přijetím obecného režimu SJM, podaly děti v roce 1994 žalobu na obnovu řízení proti takovému schválení dohody. Otec Fabien (žalovaný) však podal stížnost proti vyslovení přípustnosti žaloby z důvodu, že dle čl. 594 NCPC nemůže žalobu podat nikdo jiný než ten, kdo byl stranou sporu v řízení před soudem, který vynesl žalobou napadené rozhodnutí. Odvolací soud argumentoval, že žaloba, kterou podali vlastní potomci, je přípustná, jelikož šlo o právní nástupce matky, která byla jednou ze stran sporu ohledně schválení této dohody, a které tudíž vzniklo již za jejího života právo odporovat takovému rozsudku schvalujícímu dohodu, které její smrti přešlo na její potomky.

Pokud se v části čtvrté, hlavě II., § 228-235i OSŘ zaměříme na další ustanovení, které by upravovalo subjekty oprávněné podat žalobu na obnovu řízení, nalezneme v § 231, odst. 1 OSŘ výslovnou zmínku, že žalobu může podat také vedlejší účastník (§ 93 OSŘ). Pokud by žalobu podával vedlejší účastník, podává ji svým jménem, za stejných podmínek a ze stejných důvodů jako účastník řízení, ovšem musí splnit i další specifické podmínky. Základním předpokladem je, že vedlejší účastník vstoupil do původního řízení a účastnil se tedy řízení již v době vyhlášení. Zároveň § 231, odst. 1 OSŘ vyslovuje nepřipustnost žaloby podané vedlejším účastníkem, pokud s jejím podáním nevysloví souhlas ten účastník řízení,

⁸³ Ccas., Civ. 1re, 6. 12. 2005, n°04-11.689. *Bull. civ. I*, n°477; *D.* 2006. IR 10.

⁸⁴ Ccas., Civ. 1re, 5. 1. 1999, n°96-22914. *Bull. civ. I*, n°11; *D.* 1999. 242, note Thierry.

⁸⁵ *Le droit de A à Z: Le dictionnaire*, s. 480.

na jehož straně (k jehož podpoře) vedlejší účastník do řízení vstoupil, a to z toho důvodu, že by tímto byl narušen smysl institutu vedlejšího účastenství. V takovém případě bude žaloba soudem zamítnuta pro nepřípustnost. Pro vedlejší účastníky však stejně jako pro účastníky řízení platí dle § 231, odst. 4 OSŘ nepřípustnost žaloby v případech uvedených v § 230 OSŘ. Ustanovení § 231, odst. 2,3 OSŘ dále legitimuje státní zastupitelství a Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových k podání žaloby, ale žalobou je zde myšlena mimo případy, kdy jsou tyto subjekty samy účastníky řízení, pouze žaloba pro zmatečnost, která je upravena společně s žalobou na obnovu řízení v § 228–235i OSŘ. NCPC a francouzská judikatura taktéž upravují problematiku vstoupení třetí osoby do řízení o žalobě na obnovu řízení. Na rozdíl od naší úpravy je však možné, aby žalobou na obnovu řízení do řízení dobrovolně vstoupila či byla vtažena třetí osoba,⁸⁶ a to uvedením této osoby v žalobě nebo jejím vstoupením do řízení při pojednávání žaloby,⁸⁷ avšak jen za podmínky, že jsou respektovány čl. 325–338 NCPC, 554–555 NCPC. Třetí osoby však na rozdíl od vedlejšího účastníka nemohou samy podat žalobu na obnovu řízení a zahájit tak řízení o ní. Toto právo totiž náleží jen osobám uvedeným v čl. 594 NCPC. Ze soudních rozhodnutí však vyplývá, že výjimečně může žalobu na obnovu řízení podat osoba *appelé en garantie*, „osoba zajišťující splnění odsouzení“.⁸⁸

Na rozdíl od naší právní úpravy je však v čl. 597 NCPC stanoveno, že podavatel žaloby musí ve lhůtě pro podání žaloby povolat k řízení všechny, kteří se účastnili řízení před soudem 1. stupně, jehož rozhodnutí je napadáno, a to pod sankcí nepřípustnosti žaloby.⁸⁹ Toto ustanovení má imperativní charakter, který vedl soudy při rozhodování k tomu, aby požadavek zde uvedený považovaly za prostředek ochrany veřejného pořádku a mohly jeho splnění požadovat a kontrolovat z moci úřední.⁹⁰ U nás nejen že taková podmínka není zakotvena, ale judikatura navíc stanovuje, že pro naplnění požadavků na náležitosti žaloby stanovených v § 232 OSŘ není zapotřebí, aby v žalobě byli označeni účastníci. Vymezení účastníků v žalobě by mělo význam jen tehdy, jestliže se okruh účastníků řízení oproti řízení,

⁸⁶ Pojem třetí osoba zahrnuje: a) osoby, které mohou být dotčeny pravomocným rozhodnutím, jelikož je žalobce či žalovaný v řízení zastupovali (dědicové, věřitelé); b) ti, kteří v řízení nebyli zastoupeni (svědci, osoby předkládající prohlášení). GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 326.

⁸⁷ Ccas., Civ. 2e, 4. 7. 2007. n°06-18.335. *Bull. civ.*, n°198; *RTD civ.* 2007. 812, obs. Perrot.

⁸⁸ Ccas., Civ. 2e, 11. 7. 1979, n°78-12.546. *Bull. civ. II*, n°211.

Proces „*appel en garantie*“ v: *Dictionnaire du droit privé de Serge Braudo* [online]. 1996 [cit. 2011-11-17]. Définition de Appel en garantie. Dostupné na < <http://dictionnaire-juridique.com/definition/appele-en-garantie.php> >.

⁸⁹ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1310.

⁹⁰ Tamtéž.

o jehož obnovu jde, zúžil jen na některé z původních účastníků, čili jen v případě samostatných společníků.⁹¹

Pokud je žaloba na obnovu řízení podána současně více účastníky původního řízení, závisí další postup na tom, zda v původním řízení šlo o samostatné společníky dle § 91, odst. 1 OSŘ, jelikož potom je každý z účastníků oprávněn napadnout žalobou tu část rozhodnutí, které se ho týká, a to s účinky pouze pro sebe. Tato situace je víceméně jediným případem, kdy dojde ke změně okruhu účastníků, a to jejich snížení, protože žaloba podaná takovým účastníkem nemůže mít vliv na právní moc ostatních výroků původního rozhodnutí, které se týkají ostatních účastníků. Avšak jestli žalobu podá jeden z účastníků nerozlučného společenství účastníků dle § 91, odst. 2 OSŘ, potom bude mít tato žaloba účinky pro všechny ostatní účastníky a všichni budou účastníky řízení o ní. Francouzský zákonodárce obecně stanoví v čl. 323, 324 NCPC, že pokud je podání učiněno více účastníky, nebo proti více účastníkům, potom každý z nich sám vykonává a snáší to, co je obsahem práv a povinností účastníků řízení. Dále pak, že z úkonu učiněného více účastníky nebo proti více účastníkům nezískají nic ostatní, a že takto učiněný úkon nemůže být ostatním ke škodě za podmínek stanovených v NCPC. Z toho vyplývá, že podání sice může učinit současně více osob, nicméně každá z nich bude plnit svá práva a povinnosti samostatně. Pro všechny mimořádné opravné prostředky ještě zákonodárce specificky vymezuje v čl. 529, al. 1, 2 NCPC dvě skupiny společenství osob, a to ve vztahu k běhu lhůt pro oznámení rozhodnutí.

Žádné ustanovení nevyžaduje, aby byl účastník či za splnění podmínek § 231, odst. 1 OSŘ vedlejší účastník podávající žalobu na obnovu řízení obligatorně zastoupen. Totéž platí pro francouzskou právní úpravu.

⁹¹ Usnesení NS ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 558/2001.

3. Důvody pro podání žaloby na obnovu řízení

Žaloba na obnovu řízení je prostředkem směřujícím k tomu, aby byla soudem znovu prozkoumána věc, v níž nebyl skutkový stav v původním řízení zjištěn správně či úplně. Její zvláštnost spočívá zejména v tom, že může být použita pouze ze zákonem taxativně vymezených důvodů,⁹² a to jak v českém tak francouzském právním systému, které zároveň rozvíjí a doplňují výčet rozhodnutí, proti kterým může směřovat. Konkrétní důvody pro podání žaloby na obnovu řízení stanoví § 228, odst. 1, 2 OSŘ, který zmiňuje dva důvody, a čl. 595, al. 1, bod 1–4, al. 2 NCPC, který však umožňuje použití žaloby hned ze čtyř důvodů. Z toho vyplývá, že ve francouzském systému nemůže jít jen o důvody stejné či obdobné naší právní úpravě, ale že zde existují i důvody odlišné.

3.1 Podobnosti v důvodech pro podání žaloby na obnovu řízení

Dle § 228, odst. 1, písm. a) OSŘ jsou důvodem pro podání žaloby na obnovu řízení skutečnosti, rozhodnutí, důkazy, které účastník nemohl bez své viny použít v původním řízení před soudem 1. stupně, nebo za podmínek § 205a, § 211a před odvolacím soudem (dále jen „původní řízení“), kterých se ovšem nyní dovolává, a které pro něho mohou přinést příznivější rozhodnutí ve věci samé. Obdobný důvod pro podání žaloby na obnovu řízení existuje i ve francouzské právní úpravě, a to tzv. znovuzískání rozhodných skutečností, *pièces decisives*. Dle čl. 595, al. 1, bod 2 NCPC může být podána žaloba na obnovu řízení, *jestliže po vynesení rozhodnutí soudem 1. stupně budou objeveny rozhodné skutečnosti, které byly zadrženy druhou stranou sporu*. Toto ustanovení stejně jako u nás reflektuje na to, že se mohou objevit či odhalit nové skutečnosti, které nemohla některá ze stran sporu uplatňovat bez svého zavinění před vynesením prvostupňového rozhodnutí (zejména proto, že nebyly straně sporu známy), které ovšem před vynesením takového rozhodnutí existovaly,⁹³ i když za určitých specifických odlišností ve vztahu k naší právní úpravě. Znění tohoto ustanovení je navíc zapotřebí vykládat v souladu s čl. 595, al. 2 NCPC, který stanoví obecné požadavky pro všechny čtyři důvody pro obnovu řízení. Tento článek vyžaduje, aby šlo o skutečnosti, kterých se podavatel žaloby nemohl bez svého zavinění dovolat před tím, než soudní rozhodnutí nabylo právní moci.⁹⁴ K tomuto je třeba podotknout, že v našem právním řádu

⁹² Více o taxativnosti důvodů: CA Paris, 1re chambre, 13. 1. 1978, *D. 1978*, IR 412, obs. Julien. Dostupné na <<http://bu.dalloz.fr/gutenberg.univ-lr.fr/>>. Usnesení NS ze dne 14. 12. 2010, sp. zn. 32 Cdo 2586/2009.

⁹³ CA Paris, 11. 6. 1982, *Gaz. Pal.* 1982, 562.

⁹⁴ Ccas., Civ. 2e, 21. 3. 1979, n°77-14.051. *Bull. civ. II*, s. 92. *RTD civ.* 1979. 674, obs. Perrot.

vždy musí jít se zřetelem na ustanovení § 154, odst. 1 OSŘ o skutečnosti, které nastaly do doby vyhlášení rozsudku, protože jen k takovým mohl soud přihlížet v původním řízení.⁹⁵

Důvodem pro obnovu řízení jsou v tomto případě tedy nové skutečnosti, důkazy, které nastanou až po skončení původního řízení, avšak které objektivně existovaly již v původním řízení, jež však účastník bez své viny nemohl použít. Česká úprava si pod pojmem skutečnosti „*kteřé účastník nemohl bez své viny použít v původním řízení*“ představuje skutečnosti, o kterých účastník nevěděl, nebo které v původním řízení netvrdil, popř. skutečnosti, které tvrdil, ale k nimž v původním řízení neměl důkaz, jelikož ten se mu povedlo získat až po vydání rozhodnutí.⁹⁶ Nejde ovšem o skutečnosti, které účastník v původním řízení nepoužil, ačkoli mu byly známy, jelikož v tomto případě není splněna podmínka, že je účastník nemohl bez své viny použít v původním řízení.⁹⁷ Francouzské právo shodně nepřipouští tento důvod obnovy v případě, že rozhodné skutečnosti byly straně sporu známy ještě před vynesemím rozhodnutí soudu 1. stupně. V tomto případě by je totiž musel účastník bezodkladně oznámit soudu s tím, že pokud by tak neučinil, nebylo by pak možno k takovým skutečnostem přihlížet, a to i kdyby byly rozhodné, a žaloba na obnovu řízení by byla odmítnuta pro nepřípustnost.⁹⁸ Jak již bylo zmíněno, k uplatnění tohoto důvodu je zapotřebí, aby šlo o skutečnosti, které účastník „*nemohl bez své viny použít*“. Pod tímto pojmem naše právo rozumí nemožnost provést dokazování v soudním řízení anebo nemožnost označit či předložit tyto skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy účastníkem řízení vůči soudu. Naopak splnění této podmínky není spatřováno např. při neprovedení možného dokazování soudem ohledně těch skutečností, které účastník sice tvrdil a označil, avšak které byly soudem pokládány za nerozhodné, a proto soud nepřikročil k jejich dokazování,⁹⁹ ani v situaci, kdy příčina nepoužití důkazu spočívala v tom, že účastníku byla odňata možnost jednat před soudem (např. protože účastník nebyl řádně obeslán).¹⁰⁰ Stejnou podmínku stanovuje i čl. 595, al. 2 NCPC, dle kterého se podavatel nesmí dostat do nepříjemné situace, pro kterou žalobu podává, v důsledku svého vlastního pochybení. Shodně je také oběma úpravami kumulativně vyžadováno, aby skutečnost, již se podavatel dovolává, co by tohoto důvodu pro podání žaloby, byla takového významu, že kdyby ji soud býval byl znal při svém rozhodování, rozhodl by odlišně. V české právní úpravě je pro naplnění této podmínky zapotřebí, aby tento

⁹⁵ Usnesení NS ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 321/2003. Výjimku představuje nové rozhodnutí. Viz s. 36.

⁹⁶ Usnesení NS ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2347/2003. Nutnost nových skutečností zmiňuje např. usnesení NS ze dne 25. 9. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2930/2008. Usnesení NS ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2347/2003 stanoví, že nemůže jít o skutečnosti, které nastaly až po skončení původního řízení.

⁹⁷ SCHELLEOVÁ a kol: *Civilní proces*..., s. 689.

⁹⁸ Ccas., Civ. 2e, 21. 3. 1979, n°77-14.051, *Bull. civ. II*, n°92; *RTD civ.* 1979, 694, obs. Perrot.

⁹⁹ Usnesení NS ze dne 19. 7. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2936/2004.

¹⁰⁰ Usnesení NS ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 28 Cdo 321/2003. Jde o důvod pro žalobu pro zmatečnost.

důvod obnovy mohl pro účastníka přinést příznivější rozhodnutí ve věci samé, přičemž dle judikatury postačuje pro naplnění podmínky příznivějšího rozhodnutí ve věci samé, pokud se jeví pravděpodobným, že by skutečnosti, které jsou důvodem pro podání žaloby, mohly přivodit pro účastníka příznivější rozhodnutí ve věci samé, a to buďto samy o sobě, nebo v kombinaci s jinými.¹⁰¹ Ve francouzské úpravě není nikde výslovně stanoven požadavek příznivějšího řešení věci pro podavatele, avšak tento plyne z logiky věci. Francouzský zákonodárce stanovuje sankci pro případ, že by důvodem nebyl dán žádný rozhodný význam pro jiné řešení věci,¹⁰² a to v podobě nepřípustnosti žaloby. Tato podmínka je vyžadována pro všechny důvody pro obnovu řízení vymezené v NCPC.

Za skutečnosti, které jsou tímto důvodem obnovy, je považováno vše, co bylo významné v původním řízení pro skutkový základ sporu. Musíme však rozlišovat mezi skutečnostmi (povinnost uvést skutečnosti na podporu svých tvrzení) a důkazy (povinnost uvést důkazy k prokázání tvrzených skutečností),¹⁰³ které, pokud jsou nové, jsou také důvodem pro obnovu řízení. Na rozdíl od naší právní úpravy však ve francouzském právu nemůže jít o jakoukoli novou skutečnost či důkaz, ale pouze o takovou skutečnost, která byla záměrně zadržena druhou stranou sporu,¹⁰⁴ což činí z tohoto důvodu obnovy specifický důvod ve vztahu k naší právní úpravě. Takové záměrné zadržení musí být učiněno stranou sporu, ale může být učiněno i třetími osobami v podvodné souhře mezi nimi a stranou sporu.¹⁰⁵ Rozhodnutí francouzských soudů upřesňují, že skutečnostmi, které umožní podání žaloby z tohoto důvodu, jsou jakékoli nové prostředky, věci, důkazy, např. listinný důkaz (uznání dluhu), prostředky na technických nosičích dat, filmové či kazetové nahrávky, apod.¹⁰⁶ Zároveň však stanoví, že případ, kdy strana sporu odmítá předložit písemnosti, které jsou jinak dostupné, není důvodem pro použití žaloby na obnovu řízení (např. písemnost

¹⁰¹ Usnesení NS ze dne 28. 7. 1967, sp. zn. 4 Cz 81/67; usnesení NS ze dne 10. 12. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1419/2000, které upřesňuje, že stačí, jeví-li se příznivější rozhodnutí pravděpodobným, a není třeba, aby soud v tomto směru dospěl k celkem bezpečnému závěru.

¹⁰² Klíčový význam pro rozhodnutí ve věci samé má například zamlčení majetku jedním z manželů pro spravedlivé stanovení výše vyrovnávacího příspěvku mezi manželi. Ccas., Civ 2e, 12. 6. 2008, n°07-15.962. *Bull. civ. II.*, n°141. (kap. 2).

¹⁰³ CHUDOBOVÁ: *Současná právní úprava žaloby na obnovu...*, s. 25–27.

¹⁰⁴ Ccas., Civ. 2e, 28. 4. 1980, n°78-14.784. *Bull. civ. II.*, n°93. Taktéž: GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1313.

¹⁰⁵ Ccas., Civ. 2e, 19. 11. 2009. n°07-18.281: *Procédures 2010*, n°32, note Perrot. I později nalezená závět' může být důvodem pro obnovu řízení, ovšem jen pokud byla úmyslně zadržena druhou stranou sporu. Ccas., Civ. 1re, 12. 7. 1994, n°92-16765. *Bull. civ. I.*, n°254. Pozdější závět' může být taktéž důvodem obnovy i v české úpravě. Usnesení NS ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1948/2002.

¹⁰⁶ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1313. Skutečnost může být i věcí pocházející z nebo důležitou pro trestní řízení. Pokud však toto trestní řízení není skončeno, musí být soudní řízení v civilní věci, pro kterou je tato skutečnost důležitá, odročeno. CA Paris, 30. 6. 1972, *DP* 1973, p. 79, concl. Granjon.

k prokázání občanství, založení společnosti, apod.).¹⁰⁷ § 228, odst. 1, písm. a) OSŘ však odlišně od francouzské úpravy hovoří ještě o nových rozhodnutích, které jsou důvodem k obnově řízení. Takovým novým rozhodnutím rozumíme rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu, které bylo vydáno v době původního řízení, a jež nemohl účastník bez své viny použít, ale také rozhodnutí, které bylo vydáno až po skončení původního řízení (podstatné je, že vypovídají o skutečnostech, které byly předmětem původního řízení).¹⁰⁸ Soudy za nové rozhodnutí považují i případ, kdy soud vyřešil v původním řízení předběžnou otázku odchylně, než jak ji pak rozhodl příslušný orgán, nebo kdy byl soud vázán rozhodnutím jiného orgánu, zjistí-li se, že příslušný orgán svým pozdějším rozhodnutím vyřešil stejné skutkové okolnosti jinak.¹⁰⁹

Rozhodnutí českých soudů poté podrobněji vymezují, ve kterých případech skutečně jde o důvody obnovy dle zmíněného ustanovení a kdy nikoli. Např. skutečnost, že po skončení řízení byl vyhotoven znalecký posudek stanovující jinou cenu věci, než jak byla stanovena v nalézacím řízení, není důvodem k obnově, ale zjištění, že významný umělecký předmět důležitý pro řízení ve věci samé, je ve skutečnosti padělkem, důvodem pro obnovu je.¹¹⁰ Důvodem obnovy jsou taktéž nové skutečnosti a důkazy, jimiž může být podstatně oslabena věrohodnost svědka nebo znalce, či posílena důvěryhodnost jiných osob, nikoli však samotné hodnocení důkazů.¹¹¹ Důvodem pro obnovu není např. důkaz, o kterém účastník v původním řízení věděl, a jehož provedení nenavrhl proto, že tvrzení o skutečnosti, která by jím mohla být prokázána, nebyla druhým účastníkem popřena (platí i přes poučení soudu o důkazních povinnostech);¹¹² náleží Ústavního soudu obsahující jiný právní názor než jaký uplatnil ve svém rozhodování soud v původním řízení;¹¹³ nedostatek řádné plné moci k zastupování.¹¹⁴

Je také třeba podotknout, že ve francouzském systému je žaloba na obnovu řízení „podpurným“ opravným prostředkem, které není možné použít, pokud se podavatel může bránit řádným opravným prostředkem s odkladným účinkem (kap. 1). V případě, že se podavatel dozví po vynesení rozhodnutí, avšak ve lhůtě pro podání řádného opravného

¹⁰⁷ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1313. Více: Ccas., Civ. 2e, 9. 10. 1975, n°74-14.124. *Bull. civ. II*, n°250.

¹⁰⁸ DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL (ed): *Občanský soudní řád...*, s. 1805 (§ 228 OSŘ).

¹⁰⁹ WALTR, Robert. Přehled judikatury ve věcech mimořádných opravných prostředků v občanskoprávním řízení. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2007. s. 25–28. Taktéž stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 9. 1982, sp. zn. Cpj 67/82.

¹¹⁰ Usnesení NS ze dne 5. 9. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2090/2006. Usnesení NS ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2815/2004.

¹¹¹ Rozhodnutí NS ze dne 26. 5. 1949, sp. zn. Rv I 463/48.

¹¹² Usnesení NS ze dne 26. 9. 2002, sp. zn. Cdo 1170/2001.

¹¹³ Usnesení NS ze dne 28. 1. 1999, sp. zn. 20 Cdo 322/98.

¹¹⁴ Usnesení NS ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1948/2002.

prostředku, o důvodu pro podání žaloby na obnovu řízení, avšak zdrží se použití řádných opravných prostředků, nemůže později podat ani žalobu na obnovu řízení.¹¹⁵ U nás řešily soudy tuto situaci odlišně, jak vyplývá z usnesení NS ze dne 16. 7. 2003, sp. zn. 21 Cdo 818/2003, dle kterého v případě, kdy se účastník dozví o důvodech pro obnovu až po vyhlášení rozhodnutí soudu 1. stupně (a které by za splnění určitých podmínek mohl tedy uplatnit v odvolání), přičemž tyto skutečnosti objektivně existovaly před vyhlášením rozhodnutí soudem 1. stupně, je nemůže uplatnit v odvolání ale pouze prostřednictvím žaloby na obnovu řízení.

3.2 Specifické důvody pro podání dle OSŘ

§ 228 OSŘ uvádí další důvod, pro který lze podat žalobu na obnovu řízení, který však není výslovně předpokládán francouzským zákonodárcem, a proto si zaslouží být zařazen do zvláštní kapitoly. Česká právní úprava odlišně od francouzské dle § 228, odst. 2 OSŘ umožňuje použít důvody pro podání žaloby uvedené v § 228, odst. 1 OSŘ za splnění stanovených podmínek i pro usnesení o schválení smíru, rozsudek pro uznání, pro zmeškání a platební rozkaz, protože je v této části pojednáno i o nich.

Dle § 228, odst. 1, písm. b) OSŘ je důvodem pro podání žaloby na obnovu řízení to, že lze provést důkazy, které nemohly být provedeny v původním řízení. Jako v předchozím případě i zde požaduje OSŘ, aby tento důvod přinesl možnost příznivějšího rozhodnutí ve věci pro účastníka. Avšak od důvodu uvedeného v § 228, odst. 1, písm. a) OSŘ, který v sobě zahrnuje taktéž důkazy, se tento důvod odlišuje tím, že nejde o nové důkazy, které v původním řízení objektivně existovaly, a které účastník nemohl bez své viny použít. Tento důvod reflektuje na skutečnost, že účastník v původním řízení řádně splnil svou povinnost označit důkazy k prokázání svých tvrzení, avšak tento důkaz nemohl být v původním řízení proveden, např. z důvodu ztráty listiny, nezvěstného svědka, svědka neznámého pobytu, či z důvodu nemoci.¹¹⁶ Po skončení původního řízení se však ukáže, že důkaz je možné provést, a to buď samostatně či společně s jinými důkazy, což je důvodem pro obnovu řízení.

Dle § 228, odst. 2 OSŘ je možné žalobou na obnovu řízení napadnout usnesení, kterým byl schválen smír, rozsudek pro uznání, pro zmeškání či platební rozkaz, a to z důvodů uvedených v § 228, odst. 1 OSŘ, avšak jen za podmínky, lze-li tyto důvody vztahovat i na

¹¹⁵ Ccas., Civ. 2e, 21. 3. 1979, n°77-14.051. *Bull. civ. II*, n°92; *RTD civ.* 1979, 674, obs. Perrot. Totéž: GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1311.

¹¹⁶ MACHOVÁ, Alena. In ŠKÁROVÁ, Marta (ed). *OSŘ s vysvětlivkami a judikaturou*. 4. vyd. Praha: Linde Praha, 2009. s. 759 (§ 228 OSŘ).

předpoklady, za kterých byl smír schvalován, či za kterých byly rozsudek pro uznání, pro zmeškání či platební rozkaz vydány:

- a) Předpokladem schválení účastníky uzavřeného smíru je především soulad této dohody s právními předpisy.¹¹⁷ Důvod je tedy dán tehdy, pokud nové skutečnosti, které nemohly být provedeny v původním řízení a které již provést lze, mohou odůvodnit závěr, že pokud by byly známy v původním řízení, soud by uzavřený smír neschválil pro jeho rozpor s právními předpisy (důvod dle § 228, odst. 1, písm. b) OSŘ).¹¹⁸ Takovým důvodem však může být ve vztahu k uzavřenému smíru pouze nová skutečnost, pro kterou by soud, kdyby ji znal v okamžiku, kdy o smíru rozhodoval, smír neschválil, ne nová skutečnost, pro kterou by účastník v případě její znalosti smír neuzavřel.¹¹⁹
- b) Předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání a pro zmeškání stanoví § 153a, § 153b OSŘ. Důvod obnovy řízení je ve vztahu k rozsudku pro uznání a pro zmeškání dán jen tehdy, jestliže nové skutečnosti, rozhodnutí vedou k závěru, že nebyly splněny zákonné předpoklady pro jejich vydání.¹²⁰ Jinak řečeno, jde o skutečnosti, které by, pokud by byly soudy známy, zřejmě vedly k nevydání takového druhu rozhodnutí.¹²¹ Důvodem pro obnovu může být u těchto rozhodnutí jen § 228, odst. 1, písm. a) OSŘ, navíc vyjma nových důkazů, jelikož při jejich vydání nedochází k dokazování.¹²²
- c) Tatáž omezení jako v bodě b) platí pro platební rozkazy, vůči kterým je žaloba na obnovu řízení přípustná, jelikož zkrácené řízení, v němž se platební rozkazy vydávají, probíhá bez dokazování. Nové skutečnosti jsou důvodem obnovy, jen pokud by platební rozkaz nebylo možné vydat (např. pro rozpor s právními předpisy).¹²³ Zároveň pro platební rozkazy platí specifická podmínka, že obnovu řízení je dle § 228, odst. 1, písm. a) OSŘ možné povolit jen tam, kde se objeví nové skutečnosti, které navrhovatel nemohl použít do uplynutí lhůty k podání odporu (námitek), anebo v důsledku vynesení pozdějšího rozhodnutí příslušného orgánu, o němž se dozvěděl až po uplynutí lhůty pro jejich podání, a které řeší odchylně předběžnou otázku ve věci, v níž byl příslušný orgán

¹¹⁷ O soulad nejde například, když smír nespňuje obecné požadavky náležitostí právních úkonů, apod. Usnesení NS ze dne 28. 2. 2003, sp. zn. 20 Cdo 307/2002.

¹¹⁸ DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL (ed): *Občanský soudní řád...*, s. 1805 (§ 228 OSŘ).

¹¹⁹ Usnesení NS ze dne 28. 2. 2003, sp. zn. 20 Cdo 307/2002.

¹²⁰ Usnesení NS ze dne 29. 4. 2005, sp. zn. 32 Odo 350/2004 pro rozsudek pro uznání. Usnesení NS ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2959/2007, který u rozsudku pro zmeškání upřesňuje, že nebyly předpoklady pro jeho vydání, ačkoli nastala fikce nespornosti skutkových tvrzení obsažených v žalobě dle § 153b, odst. 1 OSŘ.

¹²¹ Usnesení KS v Ostravě ze dne 21. 2. 1997, sp. zn. Co 53/97.

¹²² Usnesení NS ze dne 29. 7. 2004, sp. zn. 33 Odo 294/2004.

¹²³ Usnesení NS ze dne 31. 5. 2005, sp. zn. NS 32 Odo 631/2005.

vázán rozhodnutím jiného orgánu nebo v němž musel z rozhodnutí jiného orgánu vycházet.¹²⁴

3.3 Specifické důvody pro podání dle NCPC

V čl. 595, al. 1 NCPC najdeme další důvody stanové francouzským zákonodárcem pro podání žaloby na obnovu řízení, které jsou neznámé současnému českému právnímu řádu.¹²⁵ Všechny tyto důvody reflektují na to, že soudci nebyly v původním řízení známy všechny skutečnosti rozhodné pro vynesení rozhodnutí, a to buďto bez zavinění nebo v důsledku zavinění některé ze stran sporu.¹²⁶

3.3.1 Podvod

Čl. 595, al. 1, bod 1 NCPC stanoví, že žalobu na obnovu řízení můžeme podat, *pokud po vynesení rozhodnutí soudem 1. stupně vyjde najevo, že toto rozhodnutí bylo vydáno na základě podvodu té ze stran sporu, v jejíž prospěch bylo rozhodnuto.*¹²⁷ Jsou zde dvě podmínky, které musí být kumulativně naplněny, aby bylo možné žalobu podat, a to podvod a prospěch z něho pro osobu, která se ho dopustila. Nejtěžší je v tomto případě vymezit samotný podvod. Dlouhou dobu se totiž podvod *fraude* chápal jako osobní lest *dol personnel*.¹²⁸ Této problematice se věnovala judikatura, která podvod nejdříve vymezovala velmi široce, jelikož k němu přiřazovala všechna podvodná jednání, lži a mlčení.¹²⁹ Tato rozhodnutí však již dnes není možné aplikovat, jelikož by nadmíru rozšířila okruh rozhodnutí, vůči nimž je žaloba na obnovu řízení přípustná. Navíc je v řízení před soudy vyžadováno, aby účastníci v řízení nezatajovali žádné skutečnosti, a to ani ty, které pro ně mohou být nevýhodné.¹³⁰ Z těchto důvodů Ccas. dnes umožňuje podat žalobu na obnovu řízení jen pro skutečný podvod,¹³¹ přičemž upřesňuje, že je třeba, aby k podvodu došlo aktivitou některé ze stran sporu (některá ze stran musí jednat s úmyslem oklamat soudce).¹³² Za nejtypičtější

¹²⁴ DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL (ed): *Občanský soudní řád...*, s. 1806 (§ 228 OSŘ).

¹²⁵ Dřívější česká právní úprava vycházející z ČRS recipovaného po vzniku Československé republiky pro české země a platného až do roku 1951 některé z těchto důvodů taktéž výslovně upravovala a umožňovala pro ně podat žalobu na obnovu řízení.

¹²⁶ GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 884.

¹²⁷ Obdobné důvody zmiňoval § 530, odst. 1, 3 ČRS.

¹²⁸ *Dol personnel* postačoval pro použití requête civile, jak stanovoval dřívější článek 480 CPC.

¹²⁹ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1311.

¹³⁰ Tamtéž, s. 1312.

¹³¹ To, že musí jít o podvod, nejen lest, uvádí výslovně rozhodnutí: Ccas., Civ. 2e, 21. 7. 1980, n°78-16.197. *Bull. civ. II*, n°190; *Gaz. Pal.* 1981, 1, 154, note Viatte; *RTD civ.* 1981, 456, obs. Perrot.

¹³² GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1312. Více: Ccas., Civ 2e, 23. 2. 1983, *Gaz. Pal.* 1983, 2, pan. 228.

případ podvodu je považováno rozhodnutí z 5. ledna 1999, ve kterém manžel zatajil své ženě při změně režimu SJM existenci mimomanželského dítěte (viz s. 30).

Hůře se ovšem posuzuje, zda je možné za podvod pokládat i lež či mlčení stran. Platí, že drobné a jednoduché lži nejsou považovány za důvod pro podání žaloby na obnovu řízení, ledaže jsou provázeny skutečnostmi, které je zesilují, potvrzují soudní rozhodnutí.¹³³ Ovšem i v tomto případě je vyžadováno, aby k nim došlo aktivně některou ze stran sporu. Příklad, kdy soud považuje lež za podvod, je například situace, kdy manželka učiní lživé prohlášení o svém zaměstnání (tvrdí, že je nezaměstnaná) při rozhodování o stanovení výše vyrovnávacího příspěvku na dobu po rozvodu manželství.¹³⁴ Častěji je však pasivní zatajení skutečností soudy posuzováno jako skutečnost, která není důvodem pro podání žaloby na obnovu řízení.¹³⁵ Posouzení, zda jde o podvod, či nikoliv, a jeho prohlášení je ponecháno výlučně na soudci rozhodujícím o podstatě sporu,¹³⁶ přičemž soudy nejpřísněji posuzují zejména podmínku, aby byl podvod rozhodný pro řešení daného případu.¹³⁷

3.3.2 Skutečnosti, které jsou shledány či soudně prohlášeny za nepravdivé

Dle čl. 595 al. 1, bod 3 NCPC může být žaloba podána, *jestliže rozhodnutí bylo založeno na skutečnostech, o nichž se zjistí, že jsou nepravdivé, nebo za nepravdivé budou soudem prohlášeny*. Pro shledání určité skutečnosti nepravdivou je zapotřebí, aby ji za nepravdivou označila strana sporu, která ji využila, a to také v případě, že její nepravdivost nezavinila.¹³⁸ Prohlášení skutečnosti za nepravou může být učiněno buďto písemným přiznáním, nebo doznáním stranou sporu, apod.,¹³⁹ avšak posouzení, zda je skutečnost nepravdivá, je vždy zcela ponecháno na rozhodujícím soudci. Pokud by došlo k tomu, že nepravdivost tvrdí jiná osoba než strana sporu (třeba signatář listiny), pak nemůže být použita žaloba na obnovu řízení z tohoto důvodu, ale musí se uplatnit jiný důvod pro její podání,

¹³³ Ccas., Civ. 2e, 11. 3. 2010, n°09-11809. *Procédures mai 2010*, n°173, note Perrot.

¹³⁴ Ccas., Civ 2e, 4. 3. 1992, n°90-20.339. (viz s. 23)

¹³⁵ Například situace, kdy manžel zatají při rozvodovém řízení svůj poměr a dítě z něj vzešlé, ač je mu tato skutečnost známa. V tomto případě se mlčením nedopouští podvodu, jelikož mlčí o svém soukromém životě. Ccas., Civ 2e, 24. 1. 1996. *Procédures 1996*. Comm. 73, obs. Perrot.

¹³⁶ Ccas., Civ 2e, 21. 7. 1980. n°78-16.197. *Bull. civ. II*, n°190; *Gaz. Pal.* 1981, 1, 154, note Viatte; *RTD civ.* 1981, 456, obs. Perrot.; Ccas., Civ 2e, 12. 2. 2004, n°02-11.913. *Bull. civ II*, n°64.

¹³⁷ Ccas., Civ. 2e, 17. 3. 1983: *Gaz. Pal.* 1983. 2. Pan. 227. Dostupný na < <http://bu.daloz.fr.gutenberg.univ-lr.fr/>>.

¹³⁸ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1313.

¹³⁹ Ccas., Civ 3e, 13. 12. 1989, n°88-13.852. *Bull. civ. III*, n°238. s. 130.

např. podvod.¹⁴⁰ Avšak shodně platí, že objevení nepravdivých skutečností či jejich prohlášení nesmí být učiněno až v průběhu řízení o žalobě na obnovu řízení.¹⁴¹

Civilní soudy prohlašují skutečnosti za nepravdivé na základě žaloby na nepravdivost či na základě odporu. Definitivně zde rozhoduje soud, který rozhoduje o žalobě na obnovu řízení, avšak za podmínky, že se strany sporu zúčastnily řízení o prohlášení nepravdivosti.¹⁴² I zde je nutné, aby skutečnost prohlášená či shledaná za nepravdivou byla rozhodná pro daný případ.¹⁴³ Tento důvod pro podání žaloby je velmi vzácný, přesto však byl již několikrát, ač často neúspěšně, užit.

3.3.3 Falešná přísaha, prohlášení, svědectví

Čl. 595, al. 1, bod 4 NCPC stanoví, že je možné podat žalobu na obnovu řízení, *jestliže rozhodnutí bylo založeno na falešném osvědčení, svědectví či soudní přísaze, jejichž nepravdivost bude zjištěna po vynesení rozhodnutí soudem 1. stupně*. Podání žaloby je opět možné jen za předpokladu, že to je rozhodné pro vyřešení celého případu. CCas. opět nechává posouzení celé situace na zvážení soudce, který rozhoduje o podstatě sporu. Z tohoto důvodu bylo dříve možné podat žalobu na obnovu řízení i dle našeho právního řádu.¹⁴⁴

K důvodům pro podání je třeba ještě uvést § 232, odst. 1 OSŘ, dle kterého je uvedení důvodu pro podání žaloby podstatnou náležitostí žaloby. Důvody v ní musí být nejen uvedeny a vylíčeny, ale také podloženy příslušnými důkazy. Žádný obdobný požadavek výslovně neupravuje francouzský zákonodárce, tento se ale dovozuje pomocí čl. 598 NCPC, který stanoví pro podání žaloby formu obsílky, *citation*, učiněné předvoláním, *assignation*, žalovaného (čl. 55 NCPC) před soud úkonem „soudního vykonavatele“, *huissier de justice*,¹⁴⁵ jejíž obligatorní náležitosti upravuje čl. 56 NCPC.¹⁴⁶ Opomenut nesmí být ani § 232, odst. 2 OSŘ, kde je stanoveno, že důvody lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání žaloby. Francouzský zákonodárce opět obdobnou skutečnost neupravuje, avšak na rozdíl od našeho zákonodárce výslovně umožňuje podání žaloby z více důvodů, čemuž přizpůsobuje běh lhůt pro její podání (pro každý důvod běží samostatně). Důvody pro podání jsou poté omezeny

¹⁴⁰ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1314.

¹⁴¹ Ccas., Civ. 1re, 28. 5. 1980. n°79-11991. *Bull. civ. I*, n°161; Ccas., Civ. 2e, 17. 2. 1983. n°82-10658. *Bull. civ. II*, n°41.

¹⁴² Skutečnost může být taktéž shledána nepravdivou před trestními soudy. Ale konečné rozhodnutí a prohlášení nepravdivosti je i zde ponecháno na civilních soudech. GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1314.

¹⁴³ Ccas., Soc. 10. 12. 1980: *Gaz. Pal.* 1981. 1. Pan. 134. Dostupné na < <http://bu.dalloz.fr/gutenberg.univ-lr.fr/>>.

¹⁴⁴ Rozhodnutí NS ze dne 3. 5. 1929, sp. zn. Rv II 750/28 vycházející z § 530, odst. 2 ČRS.

¹⁴⁵ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1316. S výjimkou pracovněprávních věcí, kde dle čl. R. 516-2 CTravail postačuje předvolání ve formě *convocation* žalovaného soudní podatelnou *greffe* (není třeba úkonu soudního vykonavatele).

¹⁴⁶ Více: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 585-588.

čl. 603 NCPC, dle kterého není přípustné, aby účastník znovu napadl žalobou na obnovu řízení rozhodnutí, které touto žalobou již jednou napadeno bylo, ledaže by šlo o důvod pro její podání, který nastal až po tomto napadení.¹⁴⁷ Toto omezení se obdobně vztahuje i ke straně sporu, která nepodala v daném případě žalobu na obnovu řízení, avšak které žádné ustanovení nebrání v tom, aby tak učinila. I tato strana ovšem musí při podání žaloby uvést jiný důvod pro její podání než ten, pro který již byla žaloba dříve podána odlišnou stranou sporu.¹⁴⁸

¹⁴⁷ Žádné ustanovení však nebrání použití jiných opravných prostředků.

¹⁴⁸ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1318.

4. Vyřízení žaloby na obnovu řízení

Obě právní úpravy znají hned několik způsobů vyřízení žaloby na obnovu řízení. Popisu a srovnání těch nestěžejnějších z nich jsou věnovány následující řádky.

Žalobu na obnovu řízení vyřizuje a rozhoduje o ní věcně a místně příslušný soud, kterým je v souladu s § 235a OSŘ okresní či krajský soud, který rozhodoval o původní věci v 1. stupni. Totéž platí i tehdy, pokud žaloba směřuje proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu.¹⁴⁹ Ve Francii ovšem platí, že o žalobě na obnovu řízení rozhoduje ten soud, který vynesl jí napadené rozhodnutí,¹⁵⁰ což znamená, že o žalobě rozhoduje odlišně od nás i odvolací soud, pokud je žalobou napadeno jen jeho rozhodnutí.¹⁵¹ Toto pravidlo je nejen výslovně stanoveno čl. 599 NCPC,¹⁵² ale je potvrzováno i judikaturou, povahou a zařazením žaloby do systematiky opravných prostředků (kap. 1.2). Soudní rozhodnutí dále upřesňují, že daná příslušnost francouzských soudů nemůže být změněna dohodou stran, nicméně soudce může z moci úřední vyslovit svou nepříslušnost.¹⁵³ U nás se změni příslušnost soudu rozhodujícího o žalobě, pokud dojde k postoupení dle § 12 či § 177, odst. 2 OSŘ. Příslušným je pak soud, kterému byla věc postoupena.¹⁵⁴ Zároveň platí, že o obnově řízení rozhoduje soud ve stejném složení, v jakém rozhodoval ve věci samé.¹⁵⁵ Požadavek stejného složení soudu pro rozhodování je u nás stejně jako ve Francii založen na povaze a poslání žaloby, kterým je napravit rozhodnutí, u kterého nebyl správně zjištěn skutkový stav. Vzhledem k této skutečnosti je nejvhodnějším adeptem pro rozhodování o ní právě ten soud, který jí napadené rozhodnutí vydal, jelikož právě ten nejlépe posoudí, zda vzhledem k novým skutečnostem, důkazům, u nás i rozhodnutím, které dříve nemohly být provedeny a nyní mohou, obstojí skutkový stav tak, jak byl původně zjištěn, či nikoli. Tímto je umožněno soudu dovést jeho prvotní rozhodnutí k dokonalosti. Stejný názor sdílí i Ccas., dle kterého tento postup navíc

¹⁴⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 6. 1994, sp. zn. 6 Cdo 25/94.

¹⁵⁰ Výjimkou je arbitráž, kde je podle čl. 1491 CPC zapotřebí podat žalobu k odvolacímu soudu příslušnému k rozhodování o všech opravných prostředcích směřujících proti rozhodčí doložce. Z: GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1317.

¹⁵¹ Ccas., Civ. 2e, 3. 11. 1993, n°92-11.725. *Bulletin 1993 II.* n°307 s. 171. Judikát stanoví, že soudce, který vynesl rozsudek v 1. stupni, nemůže rozhodovat o žalobě směřující proti rozhodnutí vneseného odvolacím soudem.

¹⁵² Čl. 599 NCPC dále stanoví, že pokud je žaloba podána k jinému soudu než tomu, který napadené rozhodnutí vydal, pak tento může rozhodnout jen o postoupení věci či přerušit řízení do doby rozhodnutí o žalobě příslušným soudem.

¹⁵³ GUINCHARD: *Droit et pratique...*, s. 1315–1316.

¹⁵⁴ DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL, (ed): *Občanský soudní řád...*, s. 1838 (§ 235a OSŘ).

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 1838-1839. GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 885.

není v rozporu s čl. 6 Evropské úmluvy, a to i když ve stejném obsazení rozhoduje odvolací soud.¹⁵⁶ Ovšem existují i odlišné názory.¹⁵⁷

Řízení o žalobě na obnovu řízení se v obou právních úpravách přiměřeně řídí podle ustanovení platných pro řízení před soudem 1. stupně, jak u nás stanoví § 235a, odst. 2 OSŘ. Francouzská úprava žádné obdobné ustanovení neuvádí, nicméně tento závěr nejen zmiňuje řada právních odborníků,¹⁵⁸ ale dá se taktéž vyvodit za použití základních výkladových pravidel a analogie z uspořádání a obsahu NCPC. Přiměřené použití těchto ustanovení znamená, že ne všechna tato ustanovení je možné při řízení o žalobě použít. V první řadě mají v obou právních úpravách přednost ta ustanovení, která specificky upravují instituty žaloby na obnovu řízení (např. lhůty a důvody pro podání) před obecnými ustanoveními. Naopak je nemožné použít ta ustanovení, jejichž použití zákonodárce či právní předpis pro žalobu vyloučí – u nás § 235b OSŘ vylučuje použití § 92, § 97, § 98 OSŘ. V naší úpravě se dá dále vzhledem k povaze a všemu dříve uvedenému vyloučit použití i některých dalších ustanovení, např. § 58, § 95, § 97, § 110, § 152–166 OSŘ.¹⁵⁹

Samotné rozhodování o žalobě je v obou právních úpravách vymezeno odlišně. Francouzský systém rozhodování je zákonodárcem vymezen jednodušeji, jelikož se řízení o žalobě nerozpadá do dvou fází, jak je tomu v české právní úpravě.¹⁶⁰ Navzdory této odlišnosti však prvotní fáze probíhá v obou úpravách obdobně. Nejdříve totiž soud rozhodující o žalobě posoudí její přípustnost a důvodnost. Pokud žalobu soud shledá nepřipustnou, např. pro opožděnost; podání osobou neoprávněnou k jejímu podání; či neshledá důvody pro její podání, pak žalobu zamítne. Soud může dle § 235f OSŘ zamítnout žalobu pro nepřipustnost i bez nařízení jednání. *A contrario*, k zamítnutí žaloby z jiných důvodů musí být nařízeno jednání.¹⁶¹ Řízení o žalobě však může taktéž skončit zastavením či odmítnutím žaloby.¹⁶² Francouzská úprava na rozdíl od naší navíc požaduje, aby bylo podání žaloby dle čl. 600 NCPC oznámeno státnímu zástupci. Pokud tak nebude učiněno, je žaloba

¹⁵⁶Ccas., Civ. 2e, 5. 2. 1997, *Bull. Civ. II*, n°34; *Procédures 1997*, n°85; *RTD civ.* 1997, 513, obs. Perrot. Obdobně: Ccas., Civ. 2e, 1. 4. 2004, n°01-15.024. *Droit et procédure 2004/5*. 270, obs. Boursier.

¹⁵⁷Problém nastane, pokud je žalobou napadeno rozhodnutí odvolacího soudu, který ve věci rozhodoval až poté, co bylo jeho původní rozhodnutí Ccas. zrušeno a věc znovu vrácena k rozhodnutí tomuto odvolacímu soudu. Zde je už spatřováno porušení zásady nestrannosti soudce. Ccas., Civ. 2e, 12. 7. 2001, n°99-21.822. *Bull. Civ. II*, n°142. *Rev. Droit et procédures*. 2002, s. 36., obs. Fricero. Taktéž: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 885–886.

¹⁵⁸DOUCHY-OUDOT: *Procédure civile...*, s. 374.

¹⁵⁹DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL, (ed): *Občanský soudní řád...*, s. 1839 (§ 235a OSŘ). Více: SCHELLEOVÁ a kol: *Civilní proces...*, s. 706.

¹⁶⁰Jedna fáze řízení u nás existovala do roku 1950. ŠTAJGR: *Občanské právo procesní...*, s. 268.

¹⁶¹Nález ÚS ze dne 21. 4. 1999, sp. zn. I. ÚS 350/98. Taktéž: STAVINHOVÁ, Jaruška, LAVICKÝ, Petr. *Základy civilního procesu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 108.

¹⁶²Více: SCHELLEOVÁ a kol: *Civilní proces...*, s. 711.

nepřípustná.¹⁶³ Pro naplnění tohoto požadavku dle současné judikatury postačuje, když bude státnímu zástupci podána zpráva, kde bude vyrozuměn o případu, který je žalobou napaden.¹⁶⁴ Judikatura taktéž upřesňuje, že oznámení je dáno na starost soudci, a že tato povinnost nesmí být ukládána žalobci.¹⁶⁵ Zároveň je pro tuto fázi řízení zapotřebí podotknout, že shodně v obou právních úpravách nemá žaloba ze zákona suspenzivní účinek. Jejím podáním tedy automaticky nedochází k odkladu vykonatelnosti napadeného rozhodnutí. Avšak za předpokladu, že bude žalobě vyhověno, je u nás dle § 235c OSŘ možné, aby soud nařídil odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí.¹⁶⁶ Ve Francii naopak stanovil Ccas., že u žaloby na obnovu řízení je suspenzivní účinek vyloučen.¹⁶⁷

Ovšem v případě, kdy soud shledá žalobu přípustnou a důvodnou, dochází v obou právních úpravách k odlišnému postupu. V české právní úpravě v tomto případě soud usnesením povolí obnovu,¹⁶⁸ čímž dle § 235g OSŘ nastane ze zákona odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí a odpadá překážka věci rozsouzené, a to od právní moci usnesení o povolení obnovy řízení, avšak nedochází ke zrušení napadeného rozhodnutí.¹⁶⁹ Tímto rozhodnutím pro českého zákonodárce končí fáze povolení obnovy řízení a nastává fáze obnoveného řízení, pro kterou je opět příslušný soud 1. stupně, jak vyplývá z § 235h OSŘ, a ve které soud dle zmíněného ustanovení bez dalšího věc znovu projedná (v rozsahu, v jakém byla povolena obnova) a následně pak rozhodne. Při projednávání bere soud v potaz vše, co mu bylo známo, co bylo zjištěno v původním řízení, avšak taktéž přihlédně ke všemu, co vyšlo najevo při projednávání žaloby, tzn. právě k oněm novým skutečnostem, důkazům, rozhodnutím. Zároveň platí, a to shodně v obou právních úpravách, že je soud při projednávání vázán rozsahem napadeného rozhodnutí a uplatněným důvodem obnovy řízení. Vázanost rozsahem neplatí v případech vymezených v § 235d OSŘ a čl. 602 NCPC, který stanoví, že pokud žaloba směřuje jen vůči určitému výroku rozhodnutí, poté bude přezkumu

¹⁶³ Ccas., Civ. 2e, 6. 2. 1991, n°89-21.659. *Bull. civ. II*, n°46, s. 24.; CCas., Civ. 2e, 15. 2. 1995, n°93-15.200. *Bull. civ. II*, n°55, s. 31.

¹⁶⁴ Ccas., Civ. 2e, 12. 2. 2004. n°02-11.913, *Bull. civ. II*, n°64, s. 53.; *JCP* 2004. IV. 1691; *Procédures 2004*. Comm. 98, note Perrot.

¹⁶⁵ Ccas., Civ. 2e, 8. 10. 1986, n°85-10.225, *Bull. civ. II*, n°149; *Gaz. Pal.* 1987, 1, Somm. 281, obs. Guinchard et Moussa.

¹⁶⁶ DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL, (ed): *Občanský soudní řád...*, s. 1842–1843 (§ 235c OSŘ).

Odklad vykonatelnosti není možný u rozsudků ukládajících prohlášení vůle. Usnesení KS v Českých Budějovicích ze dne 31. 1. 1995, sp. zn. 15 Co 20,21/95.

¹⁶⁷ Ccas., Civ. 2e, 11. 1. 1995, n°93-13.070. *Bull. civ. II*, n°17, s. 10.

Jiný názor má Guinchard, dle kterého může být suspenzivní účinek žaloby spatřován při postupu dle čl. 599 NCPC. Více: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 886.

¹⁶⁸ Usnesení o povolení obnovy není rozhodnutím ve věci samé. Usnesení NS ze dne 2. 12. 1997, sp. zn. 2 Cdon 774/1997. Pokud by soud o návrhu na povolení obnovy rozhodl rozsudkem, pak jde o vadu. Usnesení NS ze dne 31. 8. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1574/99.

¹⁶⁹ MACHOVÁ. In ŠKÁROVÁ, (ed): *OSŘ s vysvětlivkami...*, s. 801 (§ 235h OSŘ).

podroben jen tento výrok, ledaže by na něm závisely výroky ostatní. Tutéž výjimku u nás upravuje § 235d, písm. b) OSŘ. Český zákonodárce však navíc stanovuje další tři případy, ve kterých soud není vázán rozsahem napadeného rozhodnutí. Francouzské právo již výslovně žádné další výjimky neupravuje, ale je možné dovodit shodnou výjimku pro případ společenství účastníků dle čl. 529, al. 2 NCPC. Po zhodnocení všech těchto skutečností, pak soud posoudí, zda jsou tu skutečnosti vyžadující nové rozhodnutí ve věci samé či nikoli. Pokud soud shledá, že tu nejsou skutečnosti vyžadující nové rozhodnutí ve věci samé (posoudí-li původní rozhodnutí jako věcně správné), pak usnesením zamítne návrh na změnu původního rozhodnutí. V opačném případě soud změní napadené rozhodnutí vydáním nového rozhodnutí, které zcela či zčásti nahradí původní rozhodnutí.¹⁷⁰ Ve Francii však ihned poté, co soud shledá žalobu přípustnou, zpětvezme dřívější rozhodnutí a tím dojde k jeho zrušení. V souladu s čl. 601 NCPC pak soud vynese ve věci nové rozhodnutí, vyjma případů, kdy je zapotřebí provést nové šetření a dokazování.¹⁷¹ Pokud původní rozhodnutí nebylo napadeno celé, ale jen jeho určité výroky v souladu s čl. 602 NCPC, pak se původní rozhodnutí neruší, ale nové rozhodnutí změní jen napadené výroky a ostatní zůstane zachováno.¹⁷² Pokud je však zrušeno napadené rozhodnutí, dojde zpětvetím současně ke zrušení všech ostatních rozhodnutí, které byly vyneseny v důsledku zrušeného rozhodnutí.¹⁷³

Francouzská úprava obsahuje ještě ustanovení, čl. 581 NCPC, které se obecně vztahuje ke všem mimořádným opravným prostředkům, které umožňuje uložit podavateli protiprávní či nevhodné žaloby na obnovu řízení pokutu až ve výši 3.000 euro a náhradu škody, která podáním této žaloby vznikla.¹⁷⁴

¹⁷⁰ Požaduje se, aby byla změna vyjádřena ve výroku nového rozsudku. JAVURKOVA. In IŠTVÁNEK, (ed): *OSŘ...*, s. 1207 (§ 235h OSŘ).

Stanovisko občanskoprávního kolegia NS ČSR ze dne 29. 4. 1982, sp. zn. Cpj 66/82 stanoví postup při povolení obnovy u řízení, jež skončilo smírem. Postup při obnově řízení u platebního rozkazu, rozsudku pro uznání a pro zmeškání: DOLEŽÍLEK. In DRÁPAL, (ed): *Občanský soudní řád ...*, s. 1858 (§ 235h OSŘ).

¹⁷¹ Ccas., Civ. 2e, 25. 3. 2010, n°09-10.420. *Procédures 2010*, n°221, note Perrot. V tomto případě může soudce vynést ve věci nové rozhodnutí. DOUCHY-OUDOT: *Procédure civile...*, s. 374.

¹⁷² Tamtéž, s. 375.

¹⁷³ Ccas., Civ. 2e, 27. 6. 1984, n°83-12.050, *Bull. civ. II.*, n°120; *Gaz. Pal.* 1984, pan. 301, obs. Guinchard. Taktéž: GUINCHARD a kol: *Procédure civile...*, s. 886.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 887. Ohledně náhrady škody: Ccas., Civ 2e, 11. 1. 1995, n°93-13.070, *Bull. civ. II.*, n°17. s. 10.

Závěr

Žaloba na obnovu řízení je prostředkem užívaným v obou právních úpravách k nápravě rozhodnutí či jiných právních věcí, v nichž nebyl skutkový stav v původním řízení zjištěn správně či úplně, přičemž zákonodárci obou zemí se buďto střídavě shodují, doplňují nebo výrazně liší v úpravě vybraných institutů žaloby na obnovu řízení.

Ve vymezení a klasifikaci opravných prostředků se obě právní úpravy často shodují, popřípadě vhodně doplňují, a to zejména u posláni opravných prostředků, kterým je shodně vnímáno umožnění přezkumu a případná náprava nesprávného či nespravedlivého soudního rozhodnutí prostřednictvím jeho zrušení či změny. Dále se shodují u funkce opravného prostředku, u členění opravných prostředků na řádné/mimořádné a účinků toho členění. I když se v této oblasti francouzská úprava dále podrobněji zaměřuje na klasifikaci a odůvodnění členění opravných prostředků, žádné není učiněno tak, aby mu nebyly odborníky vytýkány nedostatky. To však neznamená, že by se český právní systém neměl cítit zahanben tím, že si vystačí s dvojitým typem členění opravných prostředků, přičemž jen jeden je možné použít na žalobu na obnovu řízení, a to ještě s určitými výhradami a pochybnostmi, protože je pak sporné i samotné označení žaloby za opravný prostředek. Ač jsou určité obdobné pochybnosti patrné i u francouzského zákonodárce, byly vyřešeny výslovným zařazením žaloby na obnovu řízení mezi pět pojmenovaných opravných prostředků v čl. 527 NCPC.

Žaloba na obnovu řízení v obou právních úpravách shodně směřuje vůči pravomocným rozhodnutím, čímž zasahuje do právní jistoty nastolené touto právní mocí, protože může být užitá jen v zákonem stanovených případech, které zákonodárci shodně vymezují sérií objektivních a subjektivních podmínek její přípustnosti, v jejichž podrobném vymezení se však liší.

První z těchto objektivních podmínek je okruh rozhodnutí, proti kterým je žaloba přípustná. Český zákonodárce a judikatura stanovují tento okruh rozhodnutí jak pozitivním tak negativním výčtem, a to dostatečně srozumitelně a víceméně jednoznačně. Avšak francouzský zákonodárce vymezí přípustnost žaloby jen prostřednictvím obecných požadavků kladených na tato rozhodnutí a určení konkrétních rozhodnutí poté ponechává na judikatuře. Obě právní úpravy se shodují v tom, že žaloba je přípustná zejména proti pravomocným rozhodnutím ve věci samé. Liší se ovšem v tom, co považují za rozhodnutí ve věci samé, přičemž jejich vymezení je nejednoznačné a velmi obtížné ve francouzské úpravě. Domnívám se, že francouzský zákonodárce by měl tuto situaci co nejdříve napravit, nejlépe změnou čl. 480 NCPC v návaznosti na soudní rozhodnutí a názory odborné veřejnosti. Dalším

a zároveň největším problémem francouzské právní úpravy je vyslovení přípustnosti či nepřípustnosti žaloby proti rozhodnutím ve věcech manželských, kterou naopak český zákonodárce jednoznačně řeší v § 230, odst. 1 OSŘ. Nejen v tomto případě, ale i v jiných řízeních typu *gracieuse* panují ve francouzské úpravě velké zmatky, které by měly být s ohledem na zajištění rovnosti řízení požadované Evropskou úmluvou co nejdříve vyřešeny.

Další z objektivních podmínek přípustnosti je lhůta pro podání žaloby, pro jejíž běh, počítání a přerušení sice platí v obou právních úpravách víceméně shodná pravidla, avšak ve vztahu k samotné žalobě jde o lhůty odlišné. Nejenže jde u nás o lhůtu zákonnou a procesní, která nemůže být prodloužena, a u které vzhledem ke specifčnosti žaloby nemůže být ani prominuto její zmeškání, ale zároveň ji český zákonodárce vymezí dvěma způsoby – jako lhůtu subjektivní a objektivní. Ve Francii jde o lhůtu zákonnou, která však může být přímo ze zákona či specificky jinými úkony měněna, a která je navíc stanovena jako lhůta subjektivní a hmotněprávní. Francouzský zákonodárce sice obecně stanoví časové omezení pro podání opravných prostředků v čl. 528-1, al. 1 NCPC, avšak vzhledem k tomu, že žaloba na obnovu řízení je mimořádným opravným prostředkem, jehož použití by mělo být co nejvíce šetřeno, je třeba francouzskému zákonodárci doporučit budoucí zakotvení obdobného časového omezení pro podání žaloby přímo do ustanovení upravujících žalobu na obnovu řízení. Odlišně je stanovena i délka subjektivní lhůty, která je nyní ve Francii dvouměsíční. Přestože soudy potvrdily soulad této dvouměsíční lhůty s čl. 6 Evropské úmluvy, lhůta stanovená českým zákonodárcem dle mého názoru nejenže více odpovídá požadavkům dle tohoto ustanovení, ale taktéž lépe reflektuje poslání žaloby na obnovu řízení.

Určité nesrozumitelnosti, nejasnosti a zmatek jsou patrné i u francouzské úpravy ve vztahu k subjektům oprávněných podat žalobu na obnovu řízení. Na rozdíl od českého přehlednějšího vymezení tohoto okruhu subjektů musíme totiž ve francouzské úpravě pro danou problematiku opět čerpat především z judikatury, a to zejména pro univerzální sukcesí. Francouzské soudy již naštěstí postupují v této problematice poměrně jednotně, protože není na rozdíl od předchozích podmínek přípustnosti zapotřebí měnit právní úpravu žaloby v tomto bodě. Česká úprava navíc umožňuje podat žalobu i vedlejšímu účastníkovi, což neumožňují francouzské předpisy. Tyto ale naopak povolují vstoupení třetí osoby do řízení o žalobě na obnovu řízení za splnění zákonem daných podmínek.

Nejvýznamnější rozdíl mezi současnou českou a francouzskou právní úpravou představují důvody pro podání žaloby na obnovu řízení. Jediná ustanovení, ve kterých se zračí jistá podobnost mezi oběma úpravami, představují čl. 595, al. 1, bod 2, al. 2 NCPC ve vztahu k § 228, odst. 1, písm. a) OSŘ, které umožňují obnovu řízení na základě skutečností, které

objektivně existovaly v původním řízení, avšak účastníkovi řízení nebyly v této fázi bez jeho zavinění známy. Navíc obě požadují, aby šlo o skutečnosti, jejichž význam je rozhodný pro vyřešení dané věci (pro českou úpravu výslovně pro příznivější řešení věci). Shoda je však dána jen ve vztahu k obecným požadavkům kladeným na důvody pro podání žaloby, jelikož i samotný důvod uvedený v čl. 595, al. 1, bod 2 NCPC, na první pohled podobný našemu, je finálně odlišný, jelikož vyžaduje, aby šlo o skutečnosti, které byly záměrně zadrženy druhou stranou. Každá právní úprava pak vymezuje své specifické důvody pro podání – česká úprava je vymezuje ve vztahu k odlišným druhům rozhodnutí, na což nepamatuje francouzský zákonodárce; francouzská úprava naopak umožňuje podání z důvodů, které nezná česká právní úprava, a to pro podvod, křivé svědectví, nepravdivé skutečnosti. Je však nutné podotknout, že ve vztahu k dřívější české právní úpravě nejde ve všech případech o specifické důvody. Rakouský civilní soudní řád (platný do roku 1951) umožňoval stejně jako NCPC podat žalobu i v případech falešné či zfalšované listiny, o niž se rozsudek soudu opírá; křivého svědectví, výpovědi či znaleckého posudku; nebo v důsledku určitého podvodného jednání, které bylo možné trestně stíhat.¹⁷⁵ Po přijetí nových civilně-procesních předpisů došlo ke snížení důvodů pro podání žaloby na obnovu řízení (ze sedmi důvodů na podstatně nižší počet), což hodnotím jako negativní, přičemž některé z nich se staly důvody pro podání žaloby pro zmatečnost. To však není případ žádného výše vymezeného důvodu. Jak by tedy dle současné úpravy postupovaly české soudy, pokud by bylo soudní rozhodnutí např. vydáno na základě křivého svědectví, které by bylo později odhaleno? Šlo by o důvod pro obnovu řízení dle § 228, odst. 1, písm. a) OSŘ? Dle mého názoru s největší pravděpodobností ano, jelikož jde o novou skutečnost, která existovala v původním řízení, která však byla druhé straně sporu bez jejího zavinění neznámá, a která pro ni může přinést příznivější rozhodnutí ve věci samé. Navíc český zákonodárce nestanoví žádné omezení, pro které by takový postup nebyl možný. Bohužel žádné z novějších soudních rozhodnutí takovou situaci neřeší. Jediné rozhodnutí, které se zabývalo obdobnou otázkou (rozhodnutí NS ze dne 26. 5. 1949, sp. zn. Rv I 463/48) potvrdilo, že je možné uplatnit důvody vedoucí ke zpochybnění předpokladů, na kterých bylo hodnocení důkazů založeno. K přípustnosti žaloby v daném případě by mohlo přispět i její samotné poslání, a taktéž skutečnost, že tento důvod obnovy je výslovně předvídan českým správním právem. Problém pro uplatnění tohoto důvodu však vidím v omezení prostřednictvím lhůt stanovených pro podání žaloby.¹⁷⁶ Skutečnost, že soudní rozhodnutí ani současná česká právní úprava žaloby na obnovu řízení nepodávají

¹⁷⁵ § 530, odst. 1–3 ČŘS.

¹⁷⁶ Obdobná úvaha: CHUDOBOVÁ: *Současná právní úprava žaloby na obnovu ...*, s. 53–55.

jednoznačnou odpověď na tuto otázku, je zásadním nedostatkem, který musím vytknout českému zákonodárci, a pro jehož řešení bych mu doporučovala tyto důvody opětovně výslovně zavést do právní úpravy žaloby na obnovu řízení.

Obě právní úpravy se taktéž liší v postupu při vyřízení žaloby a soudu, který o ní rozhoduje. U nás je tímto soudem vždy soud, který vydal rozhodnutí v 1. stupni. Francouzská úprava však umožňuje rozhodování o žalobě i odvolacímu soudu. Obě shodně stanoví, že soud rozhoduje ve stejném složení, v jakém rozhodoval původně, což je odůvodněno tím, že právě tento soud nejvhodněji posoudí, zda vzhledem k novým skutečnostem obstojí původně zjištěný skutkový stav či nikoli. Samotné rozhodování o žalobě se u nás rozpadá od roku 1950 do dvou fází. V 1. fázi soud posuzuje zejména přípustnost a důvodnost žaloby, což činí i francouzské soudy, které navíc kontrolují splnění podmínky oznámení podání žaloby státnímu zástupci. Po posouzení výše uvedeného české soudy buďto usnesením povolí obnovu řízení či návrh na obnovu řízení zamítnou. Povoláním obnovy se automaticky odkládá vykonatelnost napadeného rozhodnutí, která však může být za splnění určitých podmínek dle § 235c OSŘ odložena již při podání. Francouzský zákonodárce naopak u žaloby jakožto mimořádného opravného prostředku trvá na vyloučení suspenzivního účinku. To, že český zákonodárce tento účinek stanoví, je dle mě logické, jelikož tak zabrání provedení výkonu rozhodnutí či exekuce, které byly na základě vykonatelného rozhodnutí, proti kterému žaloba směřuje, nařízeny. Může se zdát, že francouzský zákonodárce vyloučením suspenzivního účinku u žaloby porušuje zásadu hospodárnosti soudního řízení, jelikož tímto způsobí vznik neúčelných nákladů řízení účastníkům s ohledem na pokračování v nařízeném výkonu rozhodnutí. Tato myšlenka je však nesprávná, jelikož francouzský zákonodárce spojuje s vyhodnocením žaloby soudem jako přípustné a důvodné okamžité zpětvzetí tím pádem zrušení původního rozhodnutí (pokud bylo žalobou napadeno celé rozhodnutí, a nejen určité výroky) a vydání nového rozhodnutí. U nás dochází buďto k vydání nového rozhodnutí, kterým se změní původní rozhodnutí, nebo k zamítnutí návrhu na změnu rozhodnutí až ve 2. fázi řízení, a to s ohledem na to, zda soud shledá původní rozhodnutí vzhledem k novým skutečnostem a provedeným důkazům věcně správné či nikoli. Domnívám se, že by bylo vhodnější, kdyby se i český zákonodárce vrátil k jednofázovému postupu pro vyřízení žaloby na obnovu řízení, a to zejména proto, že k provedení obou fází je příslušný (na rozdíl od českého správního práva) tentýž soud, pročež rozdělení postrádá jakýkoli smysl. Zavedením jedné fáze při řešení žaloby na obnovu řízení by taktéž česká právní úprava přispěla k naplnění zásady procesní ekonomie v civilním soudním řízení.

Seznam použité literatury

Monografie

CADIET, Loic, JEULAND Emmanuel. *Droit judiciaire privé*, 6e éd. Paris: LexisNexis (Litec), 2009.

DOUCHY-OUDOT, Méлина. *Procédure civile*. 4.éd. Gualino éditeur, Lextenso éditions, 2010. 395 s. ISBN 978-2-297-01156-3.

GUINCHARD, Serge, CHAINAIS, Cécile, FERAND, Frédérique. *Procédure civile (Droit interne et droit de l'Union européenne)*, 30ième éd. Paris: Dalloz éditions, 2010. 1585 s. ISBN 978-2-247-09047-1.

GUINCHARD, Serge. *Droit et pratique de la procédure civile*, 5e éd. Paris: Dalloz éditions, 2006. ISBN 2-247-05927-9.

GUINCHARD, Serge. *Droit et pratique de la procédure civile (Droit interne, droit communautaire)*, 6e éd. Paris: Éditions Dalloz, 2009. 1577 s. ISBN 978-2-247-07968-1.

HORA, Václav. *Československé civilní právo procesní I. – III. díl*. Reprint původního vyd. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2010. ISBN 978-80-7357-540-3.

SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Civilní proces*. 1. vyd. Eurolex Bohemia, 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0.

STAVINHOVÁ Jaruška, HLAVSA Petr. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Doplněk. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 660 s. ISBN 80-7239-155-0.

STAVINHOVÁ, Jaruška, LAVICKÝ, Petr. *Základy civilního procesu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 124 s. ISBN 978-80-210-5062-4.

STEINER, Vilém. *Občanské právo procesní v teorii a praxi*. Praha: Orbis, 1975. 492 s.

ŠTAJGR, František. *Občanské právo procesní*. 1. vyd. Praha: Orbis Praha, 1964. 420 s.

WALTR, Robert. *Přehled judikatury ve věcech mimořádných opravných prostředků v občanskoprávním řízení*. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2007. 276 s. ISBN 978-80-7357-228-0.

WINTEROVÁ, Alena, a kol. *Civilní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2011. 711 s. ISBN 978-80-7210-842-0.

Komentáře

DRÁPAL, Ljubomír, a kol. (ed). *Občanský soudní řád: Komentář. II.díl.* 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. 3343 s. ISBN 978-80-7400-107-9.

IŠTVÁNEK, David, a kol. (ed). *OSŘ: Komentář. II. díl (§ 201 – 376).* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 2046 s. ISBN 978-80-7357-460-4.

Komentář k Nouveau code de procédure civile. Livre premier: Dispositions communes à toutes les juridictions. Titre seizième: Les voies de recours. Sous-titre III: Les voies extraordinaires de recours. Chapitre II: Le recours en révision. Dostupný na <<http://bu.dalloz.fr/gutenberg.univ-lr.fr/>>.

ŠKÁROVÁ, Marta, a kol. (ed). *OSŘ s vysvětlivkami a judikaturou.* 4. vyd. Praha: Linde Praha, 2009. 1263 s. ISBN 978-80-7201-769-0.

Akademické práce

CHUDOBOVÁ, Petra. *Současná právní úprava žaloby na obnovu jako mimořádného opravného prostředku a její vztah k právní úpravě ostatních mimořádných opravných prostředků v civilním řízení soudním.* Brno, 2007. 95 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, PrF, KOP. Dostupné na <is.muni.cz/th/76820/pravf_m/diplomova_prace.txt>.

SALHI, Karim. *Contribution à une théorie générale des voies de recours en Droit judiciaire privé.* Caen, 2004. 567 s. Dizertační práce. Université de Caen.

STRNADOVÁ, Eliška. *Současná právní úprava odvolání jako řádného opravného prostředku v civilním řízení soudním.* Brno, 2007. 64 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, PF. s. 5-10. Dostupné na: <http://is.muni.cz/th/77082/pravf_m/>.

Slovníky

Dictionnaire du droit privé de Serge Braudo [online]. 1996. Dostupné na <<http://dictionnaire-juridique.com/definition/incident.php>>.

LARIŠOVÁ, Markéta. *Francouzsko-český česko-francouzský právní slovník.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 308 s. ISBN 978-80-7380-111-3.

Le droit de A à Z: Le dictionnaire. Paris: Éditions juridiques européennes, 1996. 731 s. ISBN 2-911695-00-3.

Články

HAUSER, Jean. Divorce par consentement mutuel : en divorce trompe qui peut et qui dit contractuel dit juste. *RTD Civil* [online]. 2009, s. 100, [cit. 2011-03-20]. Dostupný na <<http://bu.dalloz.fr.gutenberg.univ-lr.fr/>>.

HAUSER, Jean. Recours en révision et formes de divorces. *RTD Civil* [online]. 1993, s. 568, [cit. 2011-03-28]. Dostupný na <<http://bu.dalloz.fr.gutenberg.univ-lr.fr/restricted/Archives/body/popup.document.aspx?doc=RTDCIVCHRON19930217&col=DOCTRINE&revue=RTDCIV&title=Jean+Hauser+-+DIVORCE>>.

HRDLIČKA, Jindřich. Obnova řízení skončeného soudně schváleným smírem. *Socialistická zákonnost*. 1971, s. 551-561.

Information-juridique.com : Articles juridiques sur le Droit civil & familial [online]. 20. 5. 2009 [cit. 2011-11-17]. Divorce : Le divorce par consentement mutuel. Dostupné na <http://www.information-juridique.com/droit-civil-familial/divorce-divorce-consentement-mutuel_26.htm>.

NYKODÝM, Jiří. Novela občanského soudního řádu. *Bulletin advokacie*, 2000, č. 9, s. 15.

Rozhodnutí soudů ČR – část civilní. *Soudní rozhledy*, 2004, č. 8, s. 292–293.

Právní předpisy

Aktuální znění: Code civile, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: Code de travail, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: Nouveau Code de procédure civile, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákon č. 182/2006, o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákon č. 209/1992 Sb., Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákon č. 216/1994 o rozhodčím řízení, a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákona č. 120/2001, o soudních exekutorech, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: zákona č. 94/1963 Sb., ZOR, ve znění pozdějších předpisů

Historické znění: Code de procédure civile

Historické znění: zákon č. 113/1895 ř.z., rakouský civilní řád soudní

Judikatura

1) rozhodnutí českých soudů

stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyšší soudu ČSR ze dne 8. 9. 1982, sp. zn. Cpj 67/82

rozhodnutí NS ze dne 3. 5. 1929, sp. zn. Rv II 750/28

rozhodnutí NS ze dne 8. 9. 1944, sp. zn. R I 568/438

rozhodnutí NS ze dne 26. 5. 1949, sp. zn. Rv I 463/48

usnesení NS ze dne 28. 7. 1967, sp. zn. 4 Cz 81/67

stanovisko občanskoprávního kolegia NS ČSR ze dne 29. 4. 1982, sp. zn. Cpj 66/82

rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 6. 1994, sp. zn. 6 Cdo 25/94

usnesení KS v Českých Budějovicích ze dne 31. 1. 1995, sp. zn. 15 Co 20, 21/95

usnesení KS v Ostravě ze dne 21. 2. 1997, sp. zn. Co 53/97

usnesení NS ze dne 28. 8. 1997, sp. zn. 2 Cdon 484/97

usnesení NS ze dne 2. 12. 1997, sp. zn. 2 Cdon 774/1997

usnesení NS ze dne 28. 1. 1999, sp. zn. 20 Cdo 322/98

nález ÚS ze dne 21. 4. 1999, sp. zn. I. ÚS 350/98

usnesení NS ze dne 31. 8. 1999, sp. zn. 20 Cdo 1574/99

usnesení NS ze dne 29. 11. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2824/99

usnesení NS ze dne 10. 12. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1419/2000

usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2002, sp. zn. Ncu 240/2001

usnesení NS ze dne 26. 9. 2002, sp. zn. Cdo 1170/2001

usnesení NS ze dne 31. 10. 2002, sp. zn. 20 Cdo 869/2002

usnesení NS ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 321/2003

usnesení NS ze dne 28. 2. 2003, sp. zn. 20 Cdo 307/2002

usnesení NS ze dne 16. 7. 2003, sp. zn. 21 Cdo 818/2003

usnesení NS ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 558/2001
usnesení NS ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1948/2002
usnesení NS ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2347/2003
usnesení NS ze dne 29. 7. 2004, sp. zn. 33 Odo 294/2004
usnesení NS ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2815/2004
usnesení NS ze dne 29. 4. 2005, sp. zn. 32 Odo 350/2004
usnesení NS ze dne 31. 5. 2005, sp. zn. 32 Odo 631/2005
usnesení NS ze dne 19. 7. 2005, sp.zn. 22 Cdo 2936/2004
usnesení NS ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. 2 Cdo 476/2005
usnesení NS ze dne 22. 6. 2006, sp. zn. 33 Odo 543/2006
usnesení NS ze dne 5. 9. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2090/2006
usnesení NS ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1730/2006
usnesení NS ze dne 25. 9. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2930/2008
usnesení NS ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2959/2007
usnesení NS ze dne 15. 6. 2010, sp. zn. 26 Cdo 3370/2009
usnesení NS ze dne 14. 12. 2010, sp. zn. 32 Cdo 2586/2009
usnesení NS ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 3820/2009
usnesení NS ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3643/2009
usnesení NS ze dne 26. 9. 2011, sp. zn. 32 Cdo 3076/2011

2) rozhodnutí francouzských soudů

CA Paris, 30. 6. 1972, *DP* 1973, p. 79, concl. Granjon
Ccas., Civ. 2^e, 9. 10. 1975, n°74-14.124. *Bull. civ. II*, n°250
CA Paris, 1re chambre, 13. 1. 1978, *D. 1978*, IR 412, obs. Julien.
Ccas., Civ. 2^e, 21. 3. 1979, n°77-14.051, *Bull. civ. II*, n°92; *RTD civ.* 1979, 694, obs. Perrot
Ccas., Civ. 2^e, 21. 3. 1979, n°77-14.051. *Bull. civ. II*, n°92; *RTD civ.* 1979, 674, obs. Perrot
Ccas., Civ. 2^e, 11. 7. 1979, n°78-12.546. *Bull. civ. II*, n°211
Ccas., Civ. 2^e, 11. 7. 1979, n°78-12.546, *Bull. civ. II*, n°211
Ccas., Civ. 2^e, 28. 4. 1980, n°78-14.784. *Bull. civ. II*, n°93
Ccas., Civ 2^e, 21. 7. 1980. n°78-16.197. *Bull. civ. II*, n°190; *Gaz. Pal.* 1981, 1, 154, note Viatte; *RTD civ.* 1981, 456, obs. Perrot
Ccas., Civ. 2e, 21. 7. 1980, n°78-16.197. *Bull. civ. II*, n°190; *Gaz. Pal.* 1981, 1, 154, note Viatte; *RTD civ.* 1981, 456, obs. Perrot
Ccas., Soc. 10. 12. 1980: *Gaz. Pal.* 1981. 1. Pan. 134

Cass. Com., 20. 1. 1981, n°78-12.627. *Bull. civ. IV*, n°39

CA Paris, 11. 6. 1982, *Gaz. Pal.* 1982, 562

Ccas., Civ. 2^e, 17. 2. 1983. n°82-10658. *Bull. civ. II*, n°41

Ccas., Civ. 2^e, 23. 2. 1983, *Gaz. Pal.* 1983, 2, pan. 228

Ccas., Civ. 2^e, 17. 3. 1983: *Gaz. Pal.* 1983. 2. Pan. 227

Ccas., Civ. 2^e, 27. 10. 1983: *Bull. civ. II*, n°136; *Gaz. Pal.* 1983. 1. Pan. 106, obs. Guinchard

Ccas., Civ. 2e, 27. 6. 1984, n°83-12.050, *Bull. civ. II.*, n°120; *Gaz. Pal.* 1984, pan. 301, obs. Guinchard

Ccas., Civ. 2e, 8. 10. 1986, n°85-10.225, *Bull. civ. II*, n°149; *Gaz. Pal.* 1987, 1, Somm. 281, obs. Guinchard et Moussa

Ccas., Civ. 2e, 6. 5. 1987: *D.* 1987, 358, note Groslière

Ccas., Civ. 2e, 27. 4. 1988, n°86-15.623. *Bull. civ. II*, n°102

Ccas., Civ. 3e, 13. 12. 1989, n°88-13.852. *Bull. civ. III*, n°238. s. 130

Ccas., Civ. 2e, 26. 11. 1990, n°89-18.207, *Bull. civ. II*, n°247, obs. Croze et Morel

Ccas., Civ. 2e, 6. 2. 1991, n°89-21.659. *Bull. civ. II*, n°46, s. 24

Ccas., Civ. 3^e. 12. 6. 1991, n°90-15.411. *Bull. civ. III*, n°176. *D.* 1992. somm. 127, obs. Julien

CCas., Chambre sociale, 19. 2. 1992, *Bull. civ. V*, n°104 et 105, s. 64

Ccas., Civ. 2^e, 4. 3. 1992, n°90-20.339

Ccas., Civ. 2^e, 10. 2. 1993, n°91-17.235. *Bull. civ. II*. n°60, s. 32

Ccas., Civ. 2^e, 3. 11. 1993, n°92-11.725. *Bulletin 1993 II*. n°307 s. 171

Ccas., Civ. 1re, 12. 7. 1994, n°92-16765. *Bull. civ. I*, n°254

Ccas. Com. 11. 10. 1994: *D.* 1994, inf. Rap. 242

Ccas., Civ. 2e, 11. 1. 1995, n°93-13.070, *Bull. civ. II*, n°17. s. 10

Ccas., Civ. 2e, 11. 1. 1995, n°93-13.070. *Bull. civ. II*, n°17, s. 10

CCas., Civ. 2e, 15. 2. 1995, n°93-15.200. *Bull. civ. II*, n°55, s. 31

Ccas., Civ. 2e, 24. 1. 1996. *Procédures 1996*. Comm. 73, obs. Perrot

Ccas., Civ. 2e, 12. 6. 1996, n°94-18.548. *Bull. civ. II*, n°151

CCas., Civ. 2e, 11. 7. 1996. *D.* 1996. Somm. 349, obs. Julien; *JCP* 1996. IV, n°2081. *RTD Civ. 1996 p. 984*. obs. Roger Perrot

Ccas., Civ. 2e, 27. 11. 1996, n°94-18.303, NPT; *Rev. Huissiers* 1997, s. 397

Ccas., Civ. 2e, 5. 2. 1997, *Bull. Civ. II*, n°34; *Procédures 1997*, n°85; *RTD civ.* 1997, 513, obs. Perrot

Ccas., Civ. 1re, 5. 1. 1999, n°96-22914. *Bull. civ. I*, n°11; *JCP* 1999, I, 154, obs. Wiederkehr.

Ccas., Civ. 1re, 5. 1. 1999, n°96-22914. *Bull. civ. I*, n°11; *D.* 1999. 242, note Thierry.

Ccas. Com, 16. 3. 1999. n°96-18933. *Bull. civ. IV*, n°58, *D.* 1999, somm. 349, obs. Honorat.

Ccas., Civ. 2e, 3. 6. 1999, n°97-18754. *Bull. civ. II*, n°202

Ccas., Civ. 2e, 3. 6. 1999. n°97-18754. *Bull. civ. II*, n°106; *Procédures* 1999, n°231, obs. Thouret

Ccas., Civ. 2e, 12. 7. 2001, n°99-21.822. *Bull. Civ. II*, n°142. *Rev. Droit et procédures.* 2002, s. 36., obs. Fricero

Ccas. Civ. 2e, 3. 10. 2002. n°01-00.800. *Bull. civ. II*, n°202

Ccas., Civ. 2e, 3. 10. 2002, n°01-00.800. *Bull. civ II.*, n°202

CCas., Civ 2, 10. 7. 2003, *Bull. civ. II*, n°237, s. 197

Ccas., Civ 2e, 12. 2. 2004, n°02-11.913. *Bull. civ II*, n°64

Ccas., Civ. 2e, 12. 2. 2004. n°02-11.913, *Bull. civ. II*, n°64, s. 53.; *JCP* 2004. IV. 1691; *Procédures* 2004. Comm. 98, note Perrot

Ccas., Civ. 2e, 1. 4. 2004, n°01-15.024. *Droit et procédure* 2004/5. 270, obs. Boursier

Ccas., Civ. 1re, 22. 2. 2005, *Dr. fam.* 2005. comm. 103, note V. Larribau-Terneyre.

Ccas., Civ. 2e, 7. 7. 2005, n°03-15.662. *Bull. civ. II*, n°183. s. 163

Ccas., Civ. 1re, 6. 12. 2005, n°04-11.689. *Bull. civ. I*, n°477; *D.* 2006. IR 10

Ccas., Civ. 1re, 9. 1. 2007. *Bull. civ. I*, n°10; *D.* 2007. AJ 451

Ccas., Civ. 2e, 4. 7. 2007. n°06-18.335. *Bull. civ.*, n°198; *RTD civ.* 2007. 812, obs. Perrot

Ccas., Civ. 1re, 5. 11. 2008, n°07-14439, *Gaz. Pal.*, n°439. 4. 12. 2008, avis Legoux; *Procédures* 2009, n°19, obs. Douchy-Oudot

Ccas., Civ 2e, 12. 6. 2008, n°07-15.962. *Bull. civ II.*, n°141

Ccas., Civ 2e, 12. 6. 2008, n°07-15.962. *Bull. civ II.*, n°141

Ccas., Civ. 2e, 5. 3 2009. n°08-11.149. *Bull. civ. II*, n°68. *Procédures* 2009. Comm. 138, note Perrot

Ccas., Assemblée plénière, 13. 3.2009, n°08-16.033, *Bull. Assemblée plénière*, n°3

Ccas., Civ. 2e, 19. 11. 2009. n°07-18.281: *Procédures* 2010, n°32, note Perrot

Ccas., Civ. 2e, 11. 3. 2010, n°09-11809. *Procédures mai* 2010, n°173, note Perrot

Ccas., Civ. 2e, 25. 3. 2010, n°09-10.420. *Procédures* 2010, n°221, note Perrot

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje porovnání žaloby na obnovu řízení v současné české a francouzské právní úpravě civilního soudního řízení. V první části se práce zabývá srovnáním zařazení žaloby na obnovu řízení v systematice opravných prostředků a základním definováním opravných prostředků. Stěžejní část práce je poté zaměřena na vymezení a porovnání podobností a odlišností objektivních a subjektivních podmínek přípustnosti žaloby na obnovu řízení v obou právních úpravách, kterými jsou: rozhodnutí, proti kterým je žaloba na obnovu řízení přípustná; lhůty pro její podání; okruh osob oprávněných k jejímu podání a důvody pro její podání. V poslední části se práce věnuje popsání základních procesních odlišností ve způsobu vyřízení žaloby na obnovu řízení. Cílem práce je zhodnotit zjištěné podobnosti a odlišnosti u vybraných institutů žaloby na obnovu řízení a vytknout jejich nedostatky či doporučit změny pro jejich úpravu v české nebo francouzské právní úpravě.

Abstract

The thesis deals with the comparison of an action for new trial in the Czech and the French contemporary legal system of the civil proceeding. In the first part, the thesis is concentrated on the placing of an action for new trial in the division of the legal remedies and the definition of the legal remedies. The most important part of the thesis is focused on the qualification and the comparison of the similarities and the differences of the objective and subjective conditions for bringing permissible action for new trial in these legal systems. As these conditions are in the thesis qualified: the decisions against which an action for new trial is permissible; the term for bringing an action for new trial; people who can bring an action for new trial and the causes for bringing an action for new trial. In the last part, the thesis deals with the description of the basic procedural differences in new trial in these legal systems. The aim of the thesis is to evaluate the similarities and the differences of these chosen aspects of an action for new trial with possible pointing out of the insufficiencies or with possible recommendation of the changes in the Czech or in the French legal system of an action for new trial.

Seznam klíčových slov

Klíčová slova: mimořádné opravné prostředky, žaloba na obnovu řízení, objektivní a subjektivní podmínky přípustnosti, důvody pro podání, subjekty oprávněné k podání, lhůta pro podání, řízení o obnově, řízení obnovené, suspenzivní účinek, devolutivní účinek, francouzské ekvivalenty k těmto českým pojmům (les voies extraordinaires de recours, le recours en révision, la récevabilité du recours, les causes d'ouverture du recours, les personnes qui peuvent former un recours, le délai de recours, l'instance en révision, le déroulement de la procédure, l'effet suspensif, l'effet devolutif).

Keywords: the legal remedies, an action for new trial, the objective and the subjective conditions for bringing permissible action for new trial, the causes and the term for bringing an action for new trial, persons who can bring an action for new trial, new trial in civil proceeding, the effects of bringing an action for new trial (as a suspensive effect) and the synonyms of these keywords in a French language